

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam

253. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Szombal

1933. évi november 4

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldre: postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszédési díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Kézbizetési díj havonként 8 lej. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej. — Magyarországon negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. — **HIRDETÉSEK** díja hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalon 6 lej, páratlan (bal) szövegoldalon 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Brassó, Károly király-utca 56-58. Telefonszámok: kiadóhivatal 82., szerkesztőség 83.

Ma: Lássuk Marosvásárhelyt!

A kereskedő

Időközönként le kell ülni és fel kell írni egy papírra:

— A kereskedő.

Es egyszerűen beszélni róla. Nem is róla, csak azokról a szörnyűségekről, amik vele történnek.

Minden nap új tortúra, új harc, új nekirohanás. Mindenki buvik és egy kicsit mindenki teheti. Mindenkinek akad fedezéke néha-néha, hogy elhárítsa a rászakadó pergőtűt.

A kereskedőnek az az életfeltétele, hogy ő nyitva tart. Tárt ajtókkal, kirakva mindenét, kell várnia azokat, akikből él: a vevőt.

Es nem a vevő jön. A koldusok, a zsarolók, a végrehajtók és taxások jönnek és viszik az árut, az életet, az energiát. Néha-néha még elhangzik egyszer-egyszer, hogy „gazdavédelem”. Azt, hogy „kereskedővédelem”, már senki sem mondja. Miért? Ki dobta oda őket szabadprédának? És meddig tarthat ez?

Most kitalálták rájuk az egészségügyi illetéket. Most ezzel gyilkolják őket. Előre és visszamenőleg.

Cretu háromszéki főorvos azt mondja, hogy lehúzza a redőnyöket, ha nem fizetnek.

A doktor ur is a kereskedő redőnyébe kapaszkodik.

Mindenki.

Egész sereg csimpaszkodik már a szegény kereskedő redőnyébe. Hogy nem szalad le ez a redőny már végleg. Hogyan bírják azzal az agyongyötört néhány idegesszállal még mindig odaerősíteni, amikor annyian húzzák lefelé.

Ezer, kétezer...

Nem lejről, vagy idegen valutáról van szó, hanem csendőrökről.

Ha ezer nem elég, majd kétezer elég lesz. Nem mi mondjuk, hanem Vajda excellenciája mondja abból az alkalomból, hogy a liberálisok nagy felvonulásra készülnek.

Jó, jó, — tudjuk, hogy ez egy egyszerű kormányzati metódus, a mai kormányzati rendszerek matematikája.

Szinte-szinte realpolitikai koncepció.

Ha ezer nem elég, majd kétezer elég lesz.

Persze, ezt fokozni is lehet. Ha kettő sem elég, akkor majd három. Egyszóval nem a metóduson vagyunk meglepve, hanem a könnyedségen, ahogyan ezt Vajda miniszterelnök ur mondja, aki mégiscsak demokratikus célkitűzésekkel jutott uralomra. Demokrácia és a csendőrezredek.

Am jó, még ezt is megértették. Manapság sok mindent megért az ember.

Jól van: csendőrök.

Csak egyet nem értünk. Ezek a liberálisok — mit tagadjuk — sok disznóságot csináltak annakidején, de zavargó elemek nem voltak soha. Sohasem vertek be alakokat és fejeket, általában ezekkel a módszerekkel nem dolgoztak.

Es mégis egyezer csendőr... kétezer csendőr... azonnal beígérve.

Ellenben tudunk mi olyan politikai pártokról, amelyek sok csunya dolgot csináltak már. Hogy van az, hogy a miniszterelnök ur ezekkel szemben sohasem emlégette a csendőreit.

Hol a jogegyenlőség és hol a demokrácia legalább akkor, amikor csendőrökről van szó?

Egyenlő számú csenőrök emlegetését követeljük mindenkielő szemben!

Boris bolgár király januárban Szinajába érkezik

Ezt megelőzőleg Belgrádban lesz a hármaskirálytalálkozó

Szófia, november 3.

A bolgár kormány hivatalos köreiben megerősítik azt a hírt, amely szerint Boris király január hó folyamán Szinajába utazik, ahol Károly király vendége lesz. Ezt a látogatást

december végén meg fogja előzni a

hármaskirálytalálkozó Károly, Boris és Sándor király között, amely Belgrádban megy végbe.

MÁR A NÁPOKBAN

BUKARESTBE JÖN

A BOLGÁR MINISZTERELNÖK

Bukaresti politikai és diplomáciai körök

tudni vélik, hogy Musanoff bolgár miniszterelnök és külügyminiszter már e hónap 8. és 12-ike között a fővárosba jön, hogy megkezdje a beható részlettárgyalásokat a függőben levő bolgár-román problémákat illetően.

Duca királyi kihallgatáson volt

Mihalache megegyezett a kormánnyal, de csak saját kormányzati programja alapján hajlandó újra tárcát vállalni

Bukarest, november 3

A kormánypárt érdeklődésének a középpontjában most azok a tanácskozások állanak, amelyeket Mihalache tegnap és ma a kabinet vezető-tagjaival folytatott. Mielőtt ugyanis a kormány kidolgozná parlamenti programját, mulhatatlanul szükséges volt tisztázni a nemzetparasztpárt legtekintélyesebb alvezérének a magatartását.

Megbízható értesülések szerint Mihalache Mironescu belügyminiszterrel és miniszterelnökhelyetessel, Madgearu pénzügyminiszterrel és Titulescu külügyminiszterrel mindenekelőtt a külföldi hitelezőkkel Parisban elvileg létrejött megállapodásról tárgyalt s kijelentette, hogy amennyiben a pénzügyi szakértők nem a genfi egyezmény alapján jönnek az országba, tehát nem állandó ellenőrzés céljából, hanem csupán az államkincstár helyzetének és az állam fizetőképességének a megállapítására, azaz korlátozott megbízatással, úgy semmi kifogása sincs ez ellen, annyival is inkább, mert meggyőződött róla, hogy Titulescu is egyetért a párisi kiegyezéssel.

Ami a kormány átszervezésének a problémáját illeti

Mihalache hangoztatta, hogy csakis a Câmpulungban kifejtett programja alapján hajlandó a kabinetbe visszatérni.

Ezzel szemben a kormány konzervatív része nem teszi magáévá ezt a programot s így minden valóságosság szerint végleg el kell állani az átszervezés tervétől, mert Mihalache b-vonása nélkül a kormány aligha válnaék színdarabbá.

Már pedig a reorganizációt csak az a szempont kívánja meg, hogy a kormány az ellenzék egyre támadóbb fellépésével szemben új formában jelenjék meg a parlament előtt, mintegy kifejezve ezzel az uralkodó bizalmának rendíthetlenségét is.

Mihalache különben azt is feltételül szabta ahhoz, hogy a kormányt hűveivel a parlamentben támogassa, hogy a konverzió problémáját végleges formában rendezzék s általában több törvényt szavazzassanak meg a mezőgazdaság fokozottabb támogatására.

Tárgyalt erre nézve is Mironescuval, de ebben a tekintetben nem fejezték be a megbeszéléseket, amelyek egyébként Vajda miniszterelnöknek a kolozsvári ünnepségekről való visszatérése után, tehát csak a jövő hét elején, zárulnak le.

A cizista diákok tüntetése a jasi ünnepségek nyomán

Amint jelentettük, az uralkodó szerdán Miklós herceggel, Vajda miniszterelnökkel és a kormány több tagjával együtt Jasiban volt, hogy ünnepélyes kezek között kitüntesse a várost a háboruban szerzett érdemeiért s résztvegyen az egyetemi előadások megvívásán.

Az ünnepség tulajdonképpeni programjának a lezajlása után a szélső jobboldali diákság ünneprontó kilengésre ragadtatta magát. Délután 6 óra tájban nagyobb diákcsoport jelent meg Bratu egyetemi rektor lakásánál s hangosan tüntetve a rektor ellen, több ablakot kövekkel bezuzott. Nemsokára nagyobb számú rendőrsztag jelent meg s szét szórta a zavargó nacionalista ifjúságot.

A tüntetés amiatt történt, mert a király nem jelent meg a keresztény nemzeti diákszövetség jasi ünnepségein.

Az általános benyomás az, hogy a kormánynak sikerül megegyeznie Mihalacheval.

Duca az uralkodónál

Már egy jó hete szó van arról, hogy Duca, az oliberalisok vezére, kihallgatáson jelenik meg a királynál azzal a kormánybuktató harccal kapcsolatban, amelyet pártja a kormány ellen elhatározott s amelyet a „polgári ellenállás” jelszava jegyében nagy sietséggel szervez.

Az oliberalisok vezére megkapta a meghívást az audienciára s csütörtökön délelőtt Szinajába utazott, hogy délután kihallgatáson jelenjék meg az uralkodónál.

Az audiencia kimenetele iránt politikai körökben érthető érdeklődés nyilvánul meg, kiváltképpen amiatt is, mert a napokban

az a hír járta, hogy Vajda miniszterelnök a liberálisok akeijára való tekintettel a király hozzájárulását kérte az ostromállapot újbóli elrendeléséhez s ezt az uralkodó állítólag kereken megtagadta.

felavatásán. Ezt is programba vették ugyan, de Andrei közoktatásügyi államtitkár, Costachescu szenátusi elnök és Bratu rektor tiltakoztak az ellen, hogy az uralkodó megjelenésével tüntesse ki az otthont, amelynek az alapszabályait az egyetem rektorátusa nem hagyta jóvá. Andrei államtitkár állítólag kijelentette, hogy azonnal beadja lemondását, ha az uralkodó és a miniszterelnök elmegy az antiszemita diákok fészkébe. Így aztán ezt a programpontot elejtették. A diákok Bratu rektor művének fogták fel a dolgot s ezért tüntettek ellen.

A tüntetés hírért rögtön közölték Vajda miniszterelnökkel, aki éppen az állomásán időzött Bukarestbe való visszatérése előtt. Az incidens kínos benyomást keltett.

Ford behódolt

Newyork, november 3

A Newyork Herald jelentése szerint a makacs Ford végre engedett Rooseveltnek, illetve Johnson tábornoknak, a nemzeti újjáépítési program végrehajtásával megbízott teljhatalmu kormánybiztosnak.

Ford levelet intézett Johnson tábornokhoz s bejelentette, hogy november hetedikén jelentést tesz neki a nemzeti talpraállás mozgalmának szellemében végrehajtott üzemátvezésről, a munkabérekéről és a munkaórákról. Ford behódolása nagy feltűnést keltett egész Amerikában.

Olcsó birkózás a sírkövekkel

Bécs, november 3.

A hohenaui zsidó temetőt az éjszaka ismételten tettesek feldúlták. Ötvennyolc sírkövet szétzúztak, a sírok tetejét széthányták és a halottasház ablakait betörték. A rendőrség helyes nyomozást indított a halottgyalázók után. A tetteseknek még nem sikerült nyomonra akadni. Az a feltevés, hogy horogkeresztesek követték el a merényletet a temető ellen.

A magyarpárt hunyadmegyei tagozata november 4-én tisztújító közgyűlést tart

A központ képviseletében Gyárfás Elemér és Sulyok István vesznek részt

Déva, november 3

Hunyadmegye kevésszámú, de annál kellemesebb magyarsága nagy napra készül. Szombaton vonulnak fel Körösbánya, Brád, Marosillye, Vajdahunyad, Hátszeg, Zsilvölgye, Szászváros, Algyógy tagozatainak, valamint Haró, Alpestes, Csernakeresztur, Bacsí, Hosdát, Rákosd és Kudzsir községeinek kiküldöttei, hogy kiöntssék nehéz kisebbségi sorsuk keserveit és egymást bátorítva, a további küzdelemre erőt merítsenek.

A Magyar Párt központja dr. Gyárfás Elemér és dr. Sulyok Istvánt küldötte ki a gyűlésre.

A tisztújító közgyűlés délután 4 órakor lesz a párt hivatalos helyiségében, mely alkalommal Gyárfás szenátor és Sulyok képviselő beszámolnak a magyar párt parlamenti aktivitásáról.

Este a városi színházban, a dévai magyar ifjuság kultúrestét rendez, melyen az ünnepi beszédet Gyárfás Elemér dr. tartja, továbbá a magyar dalárda és egyes szereplők, az egész estét betöltő elsőrangú műsorszámokkal szerepelnek.

Három kislányt tett tönkre az érmihályfalvai szatir

Érmihályfalva, november 3.

Érmihályfalva hallatlan izgalomban él. A csendőrség letartóztatta Schwartz Izidor cipészt, egy beteges hajlamu embert, akiről kiderült, hogy három kiskoru leánykát súlyosan megfertőzött.

A szerencsétlen ember büne véletlenül derült ki. A leánykák betegek lettek s az orvosi vizsgálatnál a szülők kétségbeesetten és megrémülten értesültek a betegség természetéről. Természetesen valatára fogták a gyermekeket, akik egymástól függetlenül, de egyöntetűen váltottak Schwartz cipész ellen. A három feljelentés szinte egyidőben futott be a csendőrségre, amely a cipészt, természetesen, azonnal őrizetbe vette.

A beteges hajlamu cipész három áldozata közül kettő még csak nyolc éves, míg a harmadik betöltötte a tizedik évét.

Egyórás néma tüntetés a németországi zsidóüldözések ellen

Kisenev, november 3.

A németországi áruk bojkottálására alakult egyesület vezető bizottsága határozatba hozta, hogy a németországi zsidóüldözések ellen való tiltakozásképpen november 9-én délelőtt 11 és 12 óra között minden zsidó kereskedő zárja be üzletét.

Egy bosszuálló fényképész:

Késsel akarta leszurni a bukaresti hadbíróóság főhadbiztosát

Izgalmas jelenet a hadbíróóság folyosóján

Bukarest, november 3.

Vakmerő merénylet színhelye volt csütörtökön reggel a bukaresti II. hadtest hadbíróósága.

Amikor Candiani Alexandru ezredes-főhadbiztos negyed 9 óra tájban hivatalába tartva belépett a hadbíróóság épületének folyosójára, a homályból egy idősebb férfi rontott rá s egy nagy konyhakéssel szurkálni kezdte. A merénylő gyors egymásutánban öt sebet ejtett a főhadbiztoson: kettőt tarkóján s egyet-egyet oldalán, balkarján és jobb szemén.

Az ezredes annyira meglepetésszerűen érte a támadás, hogy csak akkor eszmélt magára, amikor már előtörtte a vér. Védekezni kezdett és segítségért kiáltott, mire

az egyik irodából előszaladt Marcu ügyeletes törzsmester s lefogta a merénylőt, aki csak nehezen adta meg magát s közben a törzsmesteren is több

sebet ejtett.

Az orvítamadót becipelték az egyik irodába s ott igazoltatták. Kiderült, hogy Radulescu Atanasiu-nak hívják, 54 éves s három esztendővel ezelőtt az I. hadtörzsered civil-fényképésze volt.

Annakidején az ezred elbocsátotta s másik fényképésznek adta meg azt a jogot, hogy a legénység és tisztikar igazolványfotóit készíthesse. Radulescut igen súlyosan érintette kenyerének az elvesztése s feljelentést tett a hadbíróóságon Dumitrescu gazdasági őrnagy ellen, akit azzal vádolt, hogy jogtalanul fosztotta meg őt keresetétől.

Az ügy Candiani hadbiztos-ezredes kezébe került, aki alaptalannak minősítette a fotografus vádját s az iratokat ad acta tette. Amikor Radulescu értesült a hadbiztos e döntéséről, botrányt csapott a hadbíróóságon s rendkívül sértő szavakkal és kifejezésekkel illette az ezredes, majd ellene is feljelentést tett. Candiani ezredes sem hagyta annyiba a dolgot s

eljárást indított a fényképész ellen becsületsértés és hatóság elleni erőszak miatt. Ez még 1930-ban történt s az ilfovi törvényszék el is ítélte az erőszakos fotografust.

Azóta Radulescu egyre gyakrabban jár az ezredes nyakára s hol kérlelte, hol pedig fenyegette. Látna, hogy nem tudja visszaszerezni állását az ezredesnél, elhatározta, hogy megbosszulja magát a főhadbiztoson.

A merénylő lefogása után a hadbíróóság nyomban értesítette a polgári rendőrhatalóságokat is, amelyek hozzáálltak Radulescu kihallgatásához.

A késsel fényképész elmondta, hogy meg akarta ölni az ezredes, mert csak is neki tulajdonítja azt, hogy elesett jó megélhetésétől s nagy nyomorba jutott.

Radulescunál a konyhakésen kívül egy üveg benzint is találtak, amiről arra következtetnek, hogy a merénylet után fel akarta gyújtani a hadbíróóságot.

A palesztinai események lázba hozták az összes arablakta területeket

London, november 3.

A palesztinai arabok lázongásának véres elnyomása nagy nyugtalanságot és felháborodást keltett a többi arablakta területeken. Transjordánia fővárosában szerdán hatalmas tömeg gyűlt össze és tiltakozó gyűlést tartott a palesztinai események miatt. Irak fővárosában, Bagdad-

ban ugyancsak hatalmas méretű tüntetés készült.

Egyébként Irak valamennyi lapja gyászkeretben jelent meg, amikor a palesztinai véres eseményekről beszámolt. Az angol kormányzóságokat erősen nyugtalanítja az arab tömegek szinte egyöntetű fellépése.

Házasságközvetítők jelentkezzenek

Hitler nagyon szeretne megnősülni,

de egyelőre nem engedi a politika

London, november 3

Stephens Penbroke angol újságíró nemrég Németországban járt, ahol többek között Hitler hugát is meginterjuvotta. A kancellár huga az újságírónak rendkívül érdekes nyilatkozatot adott, amelyben Hitler magántermészetű ügyeiről is szó esett.

— A kancellár — mondotta Hitler nőtestvére — családi örömeim után vágyakozik. Szeretné, ha nyugalmas családi

életet folytathatna és gyermeke lenne. Ezt különben az egész család szeretné!

Hitler közeli nőülésére különben alig van remény, mert a kancellár röviddel ezelőtt úgy nyilatkozott, hogy ő a politikával lépett házasságra (mennyi szörny-született származott ebből a frigyből!) és nincs olyan nő, aki erről az utról le tudná téríteni!

Kár! Ha gyermekei volnának Hitlernek, bizonyára ráütnének! És ki meri ezt ma megtenni?

Ügyvédháboru Szilágysomlyón vagy

dr. Weisz és dr. Rosenberg nem szeretik egymást

Szilágysomlyó, november 3.

A vidéki kis városokban minden esemény nagy esemény. Ez az alábbi azonban országos viszonylatban is valóban nevezhető „szenzációs esetnek”. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a szilágysomlyói járásbíróóság egyik tárgyalása hangos „konkrét mondt” annak a híres bukaresti parlamenti „eszmecesterének”, a miről pár évvel ezelőtt hónapokig cikkeztek a bukaresti lapok s amivel kapcsolatban egy nagyon régi és nagyon nem ildomos szitkozódási kifejezés helyett újat ajánlottak a nagyközönségnek szalonhasználatra, miután az eredeti kifejezést a parlamentben lehet ugyan néha használni, de a sajtóban és a rendes társalgásban mégsem. Ez az új kifejezés románul így hangzik: Portul Marsilie, magyarul: marseille-

si kikötő. Tudományosan eufémisztikus, megsejtítő kifejezésnek szokták ezt fejezni, de inkább nevezhetnék sajtóképes kifejezésnek, hiszen azért is született meg a románban, hogy a sajtó is használhassa, ha netalán a minisztereknek és a honatyáknak alkalomadtán újra oszükbe jutna ide küldözgetni egymást. Azok azonban, akik a magyar szó- és kifejezéskincset gyarapítani akarják, mégsem ajánljuk a fenti kifejezés használatba vételét, mert magyarul a kezdőbetűkön keresztül nem lehet úgy kikövetkeztetni a valódi értelmet, mint a románban s így hamarosan újabb kifejezésről kellene gondoskodni. Mert, úgy látszik, egyre inkább szükség lesz rá...

Ez a szilágysomlyói eset mindjárt alkalmat is nyújtana a magyar változat megfogalmazására.

ra, ha nem volna annyira szomorú, megdöbbentő és elképesztő, mint amennyire az.

A járásbíróóság egyik tárgyalásán történt. Két egymással régóta haragos viszonyban élő ügyvéd került szembe. A régi keleti harag a szomszédi viszonyból és a szomszédos telkek határvillongásaiból származik. Per is volt már közöttük s a pert dr. Weisz Sámuel nyerte meg. Rosenberg Zoltán dr. volt a vesztes. Es ez az egyiknek nyertes, a másiknak vesztes per még jobban elmérgesítette közöttük a viszonyt. Azóta igazán nem beszéltek egymással, nem üdvözölték egymást, ellenben gyűlölködtek, úgy, ahogyan a „jó szomszédok” szoktak.

Most aztán, a pereskedés után először, újra összetalálkoztak egymással a két haragos a járásbíróóság előtt. Dr. Weisz felperes volt, Rosenberg az alperes védője. Véletlenül jutott ehhez a szerephez Rosenberg, de úgy látszik, tetszett neki, mert megragadta a kínálkozó véletlent. Dr. Weisz ügyvédi tartozás fejében lefoglaltatta Fekete Nagy Béláné egész alma-termését. Később azonban a kliens ígéretésére a foglalat feloldotta, mert Fekete Nagy Béláné ígéretet tett, hogy mielőtt az almát eladja, azonnal kifizeti a tartozását. Az almát Donnerberg almakereskedő vette meg, ki is fizette rögtön. Fekete Nagy Béláné azonban nem fizetett rögtön, mire dr. Weisz is megjelent a helyszínen, az almakereskedővel szemben akarta érvényesíteni a jogát, azzal, hogy az almát ő előzőleg lefoglaltatta. Per lett a dologból. Weisz az almakereskedőt perelte, az pedig Gurzó Mihály dr. ügyvédet kérte fel, hogy az ügyben helyette eljárjon. Gurzó vállalta az ügyet, de közben sürgös dolga akadt. El kellett utaznia. Helyettesítésére Rosenberg dr.-t kérte fel, aki vállalta is a helyettesítést, noha tudta, hogy a felperes az ő régi ellenfele, Weisz dr. Vagy talán éppen ezért vállalta, nem lehet tudni.

A tárgyalás megkezdődött. A két haragos elemmentáris erővel rontott egymásnak, de természetesen a jogi érvelések határain belül. Igen ám, de ki bírná sokáig idegekkel az ilyesmit? Weisz dr. vesztette először el a türelmét és a józanágát.

— Pojácá! — kiáltott ügyvédársára, illetve elkéseredett ellenfelére. Ez kétségtelenül olyan kihívás volt, amire Rosenbergnek hasonló, csak éppen felfokozott hangnemen és a járásbíróósághoz egyáltalán nem illő kifejezéssel kellett válaszolnia. Kellott? Ő sem tudott uralkodni magán, a düh kitört belőle. Weisznek az édesanyját emlegette és azt a bizonyos marseillei kikötőt, ahová a magukról nagyon megfélelgetett emberek szokták küldözgetni ellenfeleiket.

A járásbíróóság tagjai természetesen módfeletl elképedtek erre a hangra. A tárgyalás hirtelen lezárult, mert sürgősebb ügygő lett a váratlan és páratlan „nézeteltérés”, mint az általában. A bíróság jegyzőkönyvet vett fel az esetről s miután a jegyzőkönyvnek hűségeselek kell lennie, szóról-szóra írásba fektették az épületes ügyvédi párbeszédet. A jegyzőkönyvet aztán megküldötték az ügyvédi kamarának is.

Szilágysomlyón most a szükséges finanszírozást ugyan, de mindenütt és nagy érdeklődéssel tárgyalják az „esetet” és annak várható fejleményeit.

Va utafegyverszünetet ajánlott fel Angliának és ezért hajlandó engedni a háborús adósságokból — Államszocializmussal is fenyegetőzik az elnök

Roosevelt tovább büvéskedik a dollárral

Washington, november 3.
Roosevelt elnök tulajdonképpen szándékairól igen sok, de annál ellentmondóbb hír kerül ki a Fehér Házból. A legújabb értesülés szerint az elnök felhatalmazást fog kérni a kongresszustól arra, hogy a dollár aranyfedezetét harmenhárom és egyharmad százalékkal csökkenthesse, egyúttal arra is, hogy az állam felvásárolhassa a Federal Reserve Bank három és fél milliárd dollárra rugó aranykészletét.
Ha ez a hír megfelel a valóságnak, úgy azt jelenti, hogy Roosevelt nemcsak az arany árának mesterséges felhajtása, hanem az aranyfedezet jelentékeny leszállítása útján is fokozza a dollárpuffasztást.
Ugyancsak a Fehér Ház köréből származó értesülés szerint kilenc állam kor-

mányzója követelte az elnöktől, hogy folytassa a dollár további felhígítását a kellő ellenőrzés mellett, ezenkívül sürögősen hajtassa végre az állami adósságkonverziót jelzálogkölcsonök által.
Roosevelt különben ma tárgyalt az angol nagykövettel arra vonatkozólag, hogy Anglia és az Egyesült Államok kössenek valutáris fegyverszünetet és egyúttal járjanak el a dollár és font új rögzítése ügyében.
Roosevelt állítólag hajlandó jelentős engedményeket tenni Angliának a háborús adósságok kérdésében, ha Anglia összeegyezteti pénzügyi politikáját az Amerikáéval.

Államszocializmussal is fenyegeti Roosevelt a makrancos nagytőkéseket

Newyorki pénzügyi körökben nagy

megdöbbenést kelt Perle, ismert közgazdász egyik cikke, amelyben Perle, aki az elnök szaktanácsadója, bejelenti, hogy amennyiben Roosevelt eddigi és mostani intézkedései nem javítják fel Amerikát gazdasági helyzetét úgy államszocializmusra kerül sor.

Állami kezelésbe veszik a magánvállalatokat s minden egyes amerikai állampolgárnak csak évi ötezer dollár kötött fizetése lesz. Komoly pénzügyi körökben persze csak ijesztésnek fogják fel ezt a cikket, amely azonban lényegesen hozzájárul a nyugtalanság növeléséhez.

Érdekes még az a hír is, amely szerint Roosevelt állítólag pontosan kétszeresére akarja felemelni az arany eddigi hivatalos árát, tehát negyvenegy dollár harmincnyolc centre. Ez azt jelenti, hogy a dollár ötven százalékkal vesztené el értékét.

Ötévre ítélték egy aradi gyermekrontót

Arad, november 3.

Hivatásos szatir felett ítélkezett tegnap az aradi törvényszék. Olariu Demeter külvárosi lakos, aki most tölti börtönbüntetését erkölcselen merényletért, egy közben elkövetett hasonló bűncselekmény miatt került ismét a bíróság elé.

Olariu tavaly az aradszáli erdő szélén találkozott három kisleánnyal. Megállította őket és mérges ábrázattal rákiáltott a megszeppent gyermekekre:

— Hát ti hogy mertek az én földemen járkálni! Na, majd adok én nektek!

Azzal előrántotta kését és a leánykákra szegezte, letérdeltette őket a földre és az egyik ellen erkölcselen merényletet követett el.

A törvényszék újabb 5 évi börtönrre ítélte a gyermekrontót. Igen érdekes, a beteges hajlamu ember megnyugodott a súlyos ítéletben.

Magyarországon nem kell a legitimizmus

Debrecen után Székesfehérváron zavarták el a királpárti mágnásokat

Székesfehérvár, november 3.
Gömbös magyar miniszterelnök új pártjának, a nemzeti egység pártjának terjesztése óta nem igen sikerülnek Magyarországon a legitimista népgyűlések. A legitimista párt a debreceni kudarc után most Székesfehérvár környékén, Szász és Alba községekben akart politikai népgyűlést tartani. A népgyűlé-

sek szónoka Széchenyi György gróf lett volna, azonban nem tarthatta meg beszédeit, mert

a gyűlésre felvonult tömeg javarésze olyan viharos tüntetést kezdett a legitimisták ellen mindkét faluban, hogy a grófnak és híveinek sürgősen el kellett hagyniok a gyűléstermetket.

Nem találják a bukaresti kereskedő gyilkosát

Mintha a föld nyelte volna el a tettest, aki semmiféle bűnjelet sem hagyott maga után

Bukarest, november 3.
A titokzatos körülmények között meggyilkolt perzsa kereskedő ügyében a rendőrség szerdán egész nap és éjjel folytatta a nyomozást. A rendőrség kihallgatta a cukorkaüzlet kiadásait, a szomszéd kereskedőket, a kereskedő ismerőseit, de semmi lényegesebb nyomot nem sikerült szerezni a gyilkos kitétele vonatkozásában. A rendőrség mindenkit szabadlábra helyezett a kihallgatottak közül.
Az egyik kereskedő azt vallotta, hogy a délután látta Matéorsiant egy ismeretlen társaságában az üzletbe lépni. Matéorsian kísérőjét nem ismerte és nem is ismerhetné fel, mert háttal állt feléje.
A rendőrségi nyomozás megállapította, hogy Matéorsian 8 éve vezeti a cukorkaüzletet. Az üzlet régi tulajdonosa, mint üzletvezető alkal-

mazta Matéorsiant, aki a tulajdonos elbocsátott rokona helyébe került. A rendőrség keresi a régi üzletvezetőt is.

Mindenkit gyanúsítanak, aki él, de minden gyanú csak pusztá kombináció.

A rendőrség megállapította azt is, hogy Matéorsianak egyetlen rokona van csak. Egy fiútestvére, aki Szatmbulban él.

A nyomozás felbolygatta a perzsa egész multját, jó ismerőseit, ellenségeit mind sorra vette, még sem tudott semmit megállapítani. Az ügy jelenlegi állásából következőleg, a perzsa kereskedő gyilkosa egyelőre megmenekült az igazságszolgáltatás keze elől. A rendőrség a tegnapi optimista kijelentése után ma már kedvetlenül állapítja meg, hogy a rejtély kibogozására egyelőre semmi adat sincs a birtokában.

Erthetetlenül súlyos ítélet a brassói hadbírószágon

Egy mulatós éjszaka váraiban következményei

Brassó, november 3.
A brassói ötödik hadtest hadbírószága többszöri elhalasztás után ma hozott ítéletet Sófálvi József csikszeredai fiatalember ügyében, akit katonai felettesének inzultálása és hatóság elleni erőszak miatt állítottak hadbírószágra.
A vádirat szerint Csikszeredán ez év január 3-án bál volt a Bukarest vendéglőben. A bál befejeztével a csikszeredai magyar fiatalelég egy nagyobb csoportja jött át a már zárófelben levő Bukarest kávéházba, ahol nem akarták őket kiszolgálni. A fiatalemberek csoportjával együtt jött néhány mulatozó tiszt és csikszeredai főtisztviselő.
Záróra lévén, a késői vendégeket azzal utasították el, hogy nincs már ital. A csikszeredai kasszasszony azonban mégis szerezett valahol egy üveg bort, amit a fiatal-

embereknek adott. Ebből veszekedés keletkezett a tisztok és a civil fiatalemberek között, akik közül az egyik, Solymossy István kereskedő az utcán nem sokára csúnyán összecsúszkolt Draghiciu főhadnaggal. A heves összetűzésbe Sófálvi József fiatal kereskedő is beleavatkozott, anélkül azonban, hogy az ügynek komolyabb következményei származtak volna.

Később Sófálvi találkozott Draghiciu főhadnaggal, aki egy Eftimiu nevű kapitány társaságában sétált.

A kapitány és Sófálvi között heves vita támadt, amelynek az lett a vége, hogy Sófálvit a kapitány pofonvágta.

A fiatalembert sem hagyta magát és visszautította bántalmazóját!

Másnap reggel az ügy résztvevőit beidézték a rendőrségre. A jegyzőkönyve-

ket áttették a brassói hadbírószághoz, amely Solymossy István, Sófálvi József és a btorányban szintén kisebb szerepet játszó Hajnal Mihály kereskedők ellen eljárást indított hatóság elleni erőszak miatt. Tekintve, hogy a pofozkodás legkonkrétabb vádjá Sófálvi István ellen merült fel, a hadbírószágra elrendelte előzetes letartóztatását.

Három hónapon keresztül tartó vizsgálat után Sófálvit szabadlábra helyezték, az ügy másik két szereplője ellen pedig megszüntették a vádat.

Ilyen előzmények után ma került az ügy a brassói hadbírószágra. A tárgyaláson sem a kapitány, sem pedig az eset közvetlen katonai szemtanúja, Draghiciu főhadnagy nem jelentek meg. A hadbírószágon tizenhat tanút hallgatott ki. Ezek mind Sófálvi mellett vallottak. Tekintve, hogy a vádat képviselő hadbíró-ügyész azért találta súlyosnak az esetet, mert

a sértett Eftimiu kapitány ugyanabban az ezredben teljesít szolgálatot, ahol Sófálvi is szolgált annak idején, a hadbírószágra kihallgatta a vádlott volt katonai feletteseit, akik a legjobb véleményű nyilatkoztak egykori katonájukról.

A védelmet Radu Olteanu dr. látta el. Az ügyvéd háromnegyedórás védőbeszédében hangsúlyozta, hogy a kapitány nem volt a vádlott felettese és így ilyen vonatkozásokat az ügybe belekeverni nem lehet. A vádlott felmentését kérte.

A hadbírószágra a vád- és védőbeszéd meghallgatása után

Sófálvi István két évi fegyházbüntetésre és ötezer lej pénzbírságra ítélte, ugyanakkor pedig a katonai törvényeknek megfelelően elrendelte a fiatalembert azonnali letartóztatását.

Az ítélet kihirdetése után Sófálvit a várba szállították. Az ítélet ellen úgy a vádelem, mint a vádlott felebeztek.

Ha enyém nem voltál, ne lehess másé se

Leharapta imádottja orrát, mert az nem akarta meghallgatni

Arad, november 3.

Rendkívüli módon bosszulta meg magát egy csafított szerelmes az aradmegyei Székudvar községben. Dihel István már évek óta tette a szépet Quirila Pálné özvegyasszonynak, az asszonyka azonban nem engedett a hódítási kísérleteknek, nem mutatott hajlandóságot iránta és a mult évben véglegesen kiadta az útját. Dihel szerelme vad gyűlölségre csapott át és kegyetlen merényletre szánta el magát.

Egy nap belopózott az asszony udvarára, hátulról rávetette magát és leharapta a szerencsétlen nő orrát,

miközben keserű diadallal kiáltozott:

— Ha nem akartál az enyém lenni, ne lehess másé se!

Quirilánét bevitték a kórházba és valahogy helyre is hozták, amennyiben a combjából kivágtak egy darab húst és abból parit nekik friss orrot.

A harapós szerelmes ellen pedig megindult az eljárás és tegnap ítélkezett felette az aradi törvényszék.

A brutális ember most már igyekezik letagadni az egész merényletet, de a tanvallomások sorozata bűnössége mellett bizonyított. A bíróság 6 hónapi fegyházra ítélte.

26 kommunisztát tartóztattak le Bukaresztben

Celeplezték a kommunisták nyomdáját is

Bukarest, november 3.

A fővárosi sziguranca megfigyelte, hogy a munkásnegyedekben máris megkezdődött a kommunista röpiratok terjesztése november 7-ike, a szovjetrendszer fennállásának a tizenhatodik évfordulója alkalmából. Széleskörű nyomozást vezetett be, amelynek eredményeképpen most újabb kommunista szervezetet leplezték le.

A titkos szervezetnek összesen 26 tagját tartóztatták le,

akik nagyrészt besszarábiai származásúak, de akad köztük egy Szász Mihály nevű erdélyi költő és egy Serban Mari nevű munkás is. Az elfogott kommunisták a Sarbeasca-utca 1 szám alatti házban illegális nyomdát tartottak fenn, amelyben nemcsak röpiratokat, hanem

brosurákat is készítettek. Minthogy azonban a nyomdának nem volt elegendő betűanyaga, a szervezethez tartozó kommunista nyomdászok többnyire munkahe-lyükön szedték ki titokban a röpiratokat majd a szedést ellopták és saját nyomdájukban nyomták ki.

A letartóztatott kommunistáknál, akik között egy Anghel Miklós nevű könyvelő, valamint Grossmann Hanna egyetemi hallgató, Roller Mihály mérnök és Adelsberg Szabina magánbiztviselő is játszottak a vezetőszerepet, számos utasítást és lázító tartalomú kéziratot találtak a házkutatás során.

A sziguranca az elfogottak kihallgatása alapján tovább folytatja a nyomozást s állítólag újabb letartóztatások is várhatók.

Eredeti vagy utánzat?

Egyes cégek megkísérelték a „NIVEA” készítmények utánzását, hasonló elnevezés alatt és az ismert kék csomagolás felhasználásával. Kérje mindenütt csak az eredeti

NIVEA-CREMET

és utasítson vissza minden utánzatot.

Csak a „NIVEA”-CREME és „NIVEA”-OLA tartalmazza a bőrökön, bőrpoló „EUCERITET”. Ez teszi pótolhatatlanná, — utánzóhatatlanná.

Három hónapja nem láttak pénzt a váradi városi nyugdíjasok

Nagyvárad, november 3.

Tegnap a városi nyugdíjasok küldöttsége jelent meg dr. Soós alpolgármesternél, elpanaszolva, hogy

kerek három hónapja egy bani nyugdíjat sem láttak.

A városi pénztárnál elküldöztetik őket egyik napról a másikra. A nyugdíjasok most bejelentették, hogy nem bírják tovább a nélkülözést és a várakozást.

Az alpolgármester kijelentette, hogy azonnali intézkedik és a nyugdíjhátralékok kifizetését haladéktalanul megkezdi.

Új offenzíva készül a roskadozó gazdasági rend ellen

Japán fantasztikusan olcsóáru-pergőtűzzel ostromolja meg a világot

A keleti szegénység és igénytelenség harcra száll az európai ember emberi élelcéljával

Egy ország, ahol a legnagyobb dolgokat csak másoknak gyártják

Budapest, október 26.

Tatárjárás indul Európa vámfalai ellen. Ostromló ágyúja: az olcsóság, a hihetetlen olcsóság. A tengeri kikötőkben már horgonyt vetettek a japán hajók. Kikötőkre várnak, azzal a végtelen türelemmel, amely több, mint szívósság. Mosolygós türelemmel várnak, udvarias meghajlással, amellyel azonban szembe kell nézni, mert mögötte nemcsak az európai, sőt amerikai ipar és kereskedelem, hanem a fehér faj kulturájának kegyetlen ítélete rejtőzik.

A száraz tény: Japán eltanulta a Nyugattól mindazt, amit eltanulhatott. Gyárt mindent, amit a fehérek, akiknek munkái húst esznek, buzakenyeret, akiknek munka- és vasárnapi ruhájuk van, akik vendéglőkbe járnak, színházba, moziba mennek és jogos törekvésük, hogy minél emberibb életet éljenek. Ezzel szemben az ő munkásaik napi tápláléka felmarok rizs, igényük ruházatban, életmódban semmi, kultúrtörekvésük minimális és hajszál híján ingyen dolgoznak. Mezőgazdaságuk, állattenyésztésük felülmulja tanítómestereik produkciót és most nem tudnak mit kezdeni vele. Népük nem fogyasztó. Nem is akarják, hogy az legyen. A Nyugatnak akarják eladni. Nem óhajtják, nem kívánják, hanem akarják.

Mindazt, amit Amerika, Európa dollárokért, fontokért, márkákért kínál, ő fillérekért adja és — nem fizet rá. Mit csinál Amerika, Európa gyáraival, iparával, kereskedelmével, ha a japán áru parányi árszabásaival behatol a vámterületekre?

A sárga veszedelem, amelyről annyiszor esik szó, anélkül, hogy komolyan vennék, itt áll a vámfalak kapuja előtt. Hogy nem hiába tette meg idáig a messze utat, hogy eredményt kell felmutatnia, mert nemzeti érdeke, arról érdekes adatokat mondott el Spolarich Károly dr., aki tanulmány céljából beutazta egész Japánt.

MÉRNÖKVALTOZÁS A HATODIK EMELETNÉL

Japánba hazatértek a fiatal emberek, a kik elárasztották a világ minden egyetemét. Megtanulták mindazt, amire módjuk és alkalmuk volt. Hazatérésük után új éra kezdődött Japánban. Mindazokat a külföldi szakembereket, akiket eddig fejedelmien megfizettek, egymásután bocsátottak el. Mikor a tizenkétemeletes palota építésénél már a hatodik emeletnél tartottak és hazajött a fiatal japán építésmérnök, az angol mérnököt egyszerűen elküldték. Nem volt már szükség rá. És elküldték a textilgyár idegen mérnökét és elküldték mindenkit, aki feleslegessé vált.

Most már nincs iparcikk, amit ne tudnának előállítani, még pedig szabadalmak alapján, amelyet egyszerűen ellop-tak. A perek halmaza indult ellenük eni-att a Nemzetközi Bíróságnál, Genfben. Mit törődnek ők vele? Mire kötelezhetik őket? Kínával viselt harcukban sem vették tekintetbe Genf véleményét.

Ugyanilyen fejlett mezőgazdaságuk, állattenyésztésük, de tízezerszáma hullának el gyönyörűen kitenyészett sertéseik, most nem tudnak mit csinálni vele. A

japán népnek nem kell. Százezerszáma pusztul gyönyörű baromfiállományuk. Mit csináljanak vele? A japán legfeljebb a mellehusát vágja apróra s keverik el rizzsel. A többi eldobja. Nem szokták meg. Egy poulard körülbelül 2 lej, egy kiló vaj 15 lej. A sertéshúst is csak két-féle formában tudják elkészíteni. Szalonna? Nincs. Nem tudják, hogy mire lehet felhasználni.

— Egy alkalommal, — mondotta Spolarich dr., — amikor viszonzásul a számos lakomának, vacsorára hívtam meg

Paprikás csirke helyett füstölt 'szöcske

A népnek azonban nincs erre szüksége. A nép nem kíván többet, mint napi rizsadagját és kitűnően ízlik a füstölt szöcske, amely, természetesen, még a poulardnál is olcsóbb. A japán munkásnál igénytelenebb pária nincs a földön, a kínait nem számítva. Nem teszi le a munkát azzal, hogy ebéldő van, nem számítja, hogy nyolc órát, vagy többet dolgozik. A fő, hogy megkapja 9—10 lejnyi napi-ért, amiből hármát költ el ebédre. Családja számára nem kell keresnie, mert a család minden tagja dolgozik. Mind-egyik ellátja magát.

Csak így érthető meg, hogy a tizenhat dolláros amerikai ruhát tizenhat yentért adhatja. Ha valamelyik tanácstalan japán megkérdezi, hogy honnan van a nagy különbség, azt a feleletet kapja: Lehet, hogy az olcsó ruha nem tart el olyan soká, mint az amerikai, de ez japán munka. Tizenhat yent jövőre is tudsz adni egy újdivatu ruháért és pénzzel nem az idegeneket segíted.

A legtöbb szó nélkül veszi meg a japán gyártmányt, legyen az ruha, villanykörte, cipő, vagy bármi. Aki nem így tesz, az a nemzet ellen vét és súlyos következményeket szenvedhet el, ha kitűdődik. Japán nem ismeri a közvetítőkereskedelmet. A gyárból egyenesen a kiskereskedőhöz, vagy az áruházba jut az áru. Hason? Csak minimális lehet rajta. — Költsége nincs rá. Amint a magasarangú államhivatalnok is megelégszik otthonában a primitív körülményekkel, amint nem kell neki sem folytonőgkállyha, sem linoleum, sem mübutor, autogezyir és hasonló, úgy nem kell másnak sem. De mindezt gyártják. Egy-egy gyártelepe huszezer munkás szorgos kezével készíti mindezt. Mit csináljanak vele? El kell adni, minden áron!

HARMINC ÉV MÚLVA MEGKÉRDEZZUK: MIT AKARTOK?

Most már, hogy mindene van, hadat üzent az amerikaiaknak, angoloknak. A néma hadüzenet következményeképpen a nagy üzleti vállalkozásokból egymás után vonulnak ki az idegenek. Atadják részvényeiket. Tisztán japánna válik minden vállalat, de ezeknek a vállalatoknak — nemzeti érdekl — virágozniok kell! Ha 240 lejes árban tudják adni azt a cipőt, amely Európában 1200 lej, ha a 200 lejbe kerülő cellulózot Európába szállítva 90 lejért tudják adni, ha az amerikai gramofonlemezek tökéletes lekopirozott má

az előkelőségeket, minden magyaros ételt jóízűen fogyasztottak el, de megkérdezték, hogy a csirkepaprikásba okvetlenül kell-e a csirke, nem lehetne-e helyette rizst beletenni. Nem a galuska helyett! Azt kanállal ették. Hogy a káposztát savanyítani is lehet, arról fogalmuk sem volt. Megtanulták, kitűnően megtanulták a mezőgazdaságot és állattenyésztést, de elfelejtették megtanulni felhasználását, feldolgozását. Konzervgyárunk nincs. Tízmillió yent ajánlottak fel egy konzervgyár létesítésére.

sát 4 lejért tudják adni, úgy érzik, kereskedelmi joguk van az érvényesüléshez. A fehérektől tanulták a szabad verseny fogalmát. Ha az ő munkásaik igénytelenek, legyenek azok a fehérek is, ha az ő gyárosuk megelégszik nevétségesen kevés haszonnal, a fehérek gyárosainak, bankvezéreinek se legyen fejedelmi lakásuk és ha autót tartanak, vegyék meg az ő gyártmányukat, amely eltulajdonított szabadalmak alapján éppen olyan jó, mint az amerikaiaké.

Igénytelenségüket szegedik szembe a fehérek egész gazdasági rendjével. Mig a világ minden munkása és embere a gazdasági válságban is a „standard” fenntartásán, sőt javításán fáradozik, — mert ez az életcélja, — ők keleti szegénységükben gazdaságukat öntik a világ nyá-

„A szocializmust szét kell zuzni...”

Mussolini kemény kritikája a nemzetiszocializmusról

Páris, november 5

Mussolini, Olaszország diktátora, nyilatkozatot adott az „1933” címet viselő francia folyóiratnak. A Duce a belsővisz-
musról és a nemzetiszocializmusról beszélt és különösen az utóbbiról tett érdekes kijelentéseket. Szenczi és szinte hihetetlen milyen szkeptikus hangon nyilatkozott a fasizmus apja a német nemzetiszocializmusról, holott lényegében ez is fasizmus és éppen Mussolini fogadta leplezetlen örömnivalgással Hitlerék hatalomra jutását.

A nyilatkozatban a Duce többek közt elmondta, hogy ma jobban gyűlöli a bolsevizmust, mint bármikor. A legnagyobb veszély, amely a mai civilizációt fenyegeti. A Nyugatnak minden erejéből küzdenie kell a bolsevista ragály ellen. Majd áttérve a nemzetiszocializmusra, a következő kijelentéseket tette:

— Hitler 24. pontja nagyon tisztázatlan és kétértelmű. Mit jelent a „nemzetiszocialista” kifejezés? A szocializmus szocializmus marad és a pompás nemzeti kifejezés hozzájárulása nem gyengíti le az értelmét. A szocializmussal viszont csak egyet lehet csinálni: szét kell zuzni. — Ilyenformán a nemzetiszocializmusnál fennáll az a veszély, hogy teljes zűrzavart terem.

Mindenesetre kézenfekvő, hogy Mussolini bírálataiban nem vette tekintetbe a

különleges német helyzetet. Hitler anakidején kénytelen volt baloldali programokat és ígéreteket is használni, hogy a baloldalra orientálódott tömegek között is híveket verbuváljon. Ezeknek az ígéreteknek a beváltására azonban époly kevésse gondol, mint az olasz diktátor, aki teljesen hasonló eszközökkel jutott uralomra és aki valamikor maga is szocialista volt.

Szabadlára helyezték, de kiutasították Németországból Panter angol újságíró

Berlin, november 3.

Noel Panter letartóztatott angol újságíró ügyében engedett a berlini kormány. A diplomáciai közbenjárásnak meglelt az eredménye. Panter a berlini ügyesség szabadlára helyezte, minthogy a főügyész nem látott okot arra, hogy kémkedés címén vádat emeljen elene.

Panter több mint egy hétig volt fogságban. Szabadlára helyezésével egyidőben most ki-
utasító végzését kézbesítették ki neki, minthogy a hatósági megállapítás szerint, újságírói működését úgy gyakorolta, hogy további németországi tartózkodása „nem kívánatos”.

HIREK

M. HEGYI ILONA:

KEZTYÜS-KÉZZEL

A beteg:

— Bocsánat, hogy zavarom a nagyságos asszonyt! Csak tanácsért jöttem, mert tetszik tudni, beteg vagyok. Péntek azonban nincs doktorra, de esetleg a nagyságos asszony is megmondhatná, mit tegyek? A derekam...

— És a nagyságos asszony valóban megmondani, hogy mit tegyen: menjen csak be nyugodtan a férjéhez és aztán minthogy a beteg éppen munkanélküli, hát esetleg egy doboz orvosságot is kap a mintacsomagokból. Vagy az orvos felöltséget vállal érte a patikuskál, hogy majd, ha lesz egy kis pénze, kifizeti. Ha lesz!

— Minek is folytassam? Így van, így csinálja a legtöbb orvos. Persze itt is vannak kivételek, de ritkán. És az olyan orvosokról, ha ugyan akad, városszerte megvetéssel beszélnek.

— Ezzel szemben még sohasem hallottunk iparosról, aki ingyen varrna cipőt, ruhát, vagy kereskedőről, gyárosról, aki ajándékba vagy önköltségért adná a portékáját.

— Annál őszintébb volt a meglepetésem, mikor megtudtam, hogy egy keztyűgyári munkaslány jön-megy hosszúszerű fehérkeztyűt ajánlani. Mégis, — gondoltam bűnbánóan, — milyen jószívű a főnök! Megajándékozza egy olyan pár keztyűvel, amellyel a kislány akár az Urasszonyok Báljára is nyugodtan beléphetne.

— Am a csacsi nem várja meg a téli tánc szezon, hanem tiszta haszonlesésből pénzt szeretne kapni az ajándékért.

— De mikor a keztyűeladással foglalkozó kétségbeesett kislányt megláttam, gyanakodni kezdtem.

— Hátha nem is kapta a keztyűt, hanem... Szóval igazán csunya gondolatok születtek bennem.

— Nem, nem veszem meg — mondtam határozottan. Először is maga ugyanannyit kér, mintha üzletben vásárolnék, másodsor pedig, mit tudom én... így talán jog szerint nem is szabad eladás-foglalkozni.

— A kislány csak állt előttem és a könyvei sűrű sorokban folytak végig az arcán.

— Én is ennyiért kaptam, — mondta halkán és a fehérkeztyűt remegő kézzel csomagolni kezdte.

— Most már érdekelt a dolog.

— Hogyan, hát maga vette? És ugyan miért? Mi szüksége lehetne erre a luxusdarabra?

— Elrontottam kérem, — felelte bána-tosan. — Elrontottam! A szemem mindig a türe tapadt. A tü ugyanis borzasztó könnyen törik. Ha gyorsan hajítjuk a gépet, akkor már zsupsz! vége is egynek. És akkor két lejt fizetünk érte. És minthogy a fizetést darabszámra kapjuk, hát mégis igyekszünk a munkával, ahogy csak lehet. S minthogy aznap már a második tüvel varrtam, hát csak a tüöt figyeltem, nehogy újból baj essék vele. És akkor egy pillanat alatt, itt, tetszik látni kérem, ahol a kézfejen a három vonalat tambuliroztam, hát a harmadik vonalon két lyukkal többet szurattam. Így kérem!

— És ezért a párt, persze, nem fizetnek munkadíjat, — mondtam. — Nézz, ez természetes, mert ha nincs fegyver, akkor a munkások nem vigyáznak.

— Igen, igen. Munkadíjat nem kapunk, azonkívül levonták a keztyű árát, de nem azt az összeget, amibe a főnöknek az anyag került, hanem azt, amennyiért el szokták adni.

— Ejha! Nem is rossz üzlet! És még azt mondják, hogy ma nem lehet keresni! Itt például dupla haszna volt a gazdának. Ki sem fizette a munkadíjat és azonkívül eladási árat számított. Szóval ezen a keztyűn kivételesen jobban keresett, mint a többin. Hiszen neki csak az anyag került, munkadíj nem volt és mégis a rendes árát kapta.

— Még szép, hogy a keztyűt odaadták neki. Holott, ha azt is megtartják, akkor még többet kereshettek volna.

— És most, — vasárnap délután — mehet fehérkeztyűsen, háromszoros tambulirozással a keztyűgyári munkaslány s a cipője rongyolt talpán közben nyugodtan átszalad a víz.

— És mennyit keres havonta?

— Nyolcszáz lejt!

— De állása van. Biztos állása van. És semmi rosszat sem mondhat a főnökére. Hiszen megérdemelte a büntetést. Hibá-

zott. Többet szurt a kelleténél és ugy-e, azt csak beláthatja mindenki, hogy a gyáros nem károsodhat.

— És ha két oldalról kártalanítja magát az üzem, ki mer ez ellen egyetlen szót is szólni? Mit tudhatjuk, mi lesz holnap? És nyolcszáz lej mégis csak valami. És ha kirúgják az embert, akkor már az a szükös falat kenyér is kiesik a család szájából és mi marad akkor?

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Kilenc éve nem fizetett adót, mégis fej-szével támadt a végrehajtóra. Déváról jelentik: Florea Jon livazényi lakosnál, aki már kilenc éve óta nem fizetett adót, az elmúlt nap megjelentek a végrehajtók. Florea kijelentette, hogy nem fizet. A végrehajtók erre kiméletesen közölték vele, hogy lefoglalják ingóságait. A falusit ez annyira dühbe gurította, hogy fej-szét rántott és a végrehajtókra támadt, akik riadtan elmenekültek. A pénzügyi közegek a petrozsényi percepción Florea ellen feljelentést tettek.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Egy pár hosszúszerű, rosszul tambulirozott glacékeztyű.

— Így lesz a jóléti intézményből átok. Csik-szeredáról jelentik: Az új társadalombiztosító törvénnyel kapcsolatosan rengeteg panasz hangzik el a biztosításra kötelezett, falun lakó tagok részéről. A kiszabott illetékek levonását igazoló, hetenként a könyvekbe ragasztandó bélyegekért, — minthogy a falvakban nem lehet ilyen bélyegeket kapni, — minden egyes esetben Csikszeredára, vagy Gyergyószentmiklósrá kell utazniok. Ez tekintélyes kiadást jelent, amit a lerongyolódott iparosok és munkások, a mai viszonyok mellett már nem bírnak. Több ízben történt már intervenció az illetékeseknél, annak érdekében, hogy adjanak ki árusításra a falvakba is ilyen bélyegeket, intézkedés azonban még nem történt. Közben a társadalombiztosító részéről állandó és szigorú ellenőrzés folyik. Ha nem találják rendben a könyveket, könyörtelenül róják ki az ezreket menő bírságokat.

— ALTALANOS MEGLEPETEST, váratlan örömet keltett a Diana sósborszesz pályázata. Ismét közöljük november 5-iki számunkban. Nagy pénzdíjak. be

ABLAK

Machaty szmokingja nem a világhírű filmrendezőre simul és nem hajlonghat benne az amszterdami mozi elegáns közönsége előtt, mert, mint a művész a hollandusoknak írt levelében közli, a szmoking a zálogházban van. Az történt ugyan is, hogy a Machaty által rendezett „Extázis” film hollandiai bemutatója alkalmából meghívták a rendezőt is, aki azonban maga helyett levelet küldött és szomorú anyagi helyzetére hivatkozva, lemondta a meghívást. Egy kicsit érdemes itt megállni, még a kollektív elnyomorodás idején is. A világhírű filmrendező saját praksisából kénytelen megismerni a zálogházat. Amit Machaty a saját szmokingjával rendezett, abban sok a groteszk fájdalom és elképesztő szomorúság. Filmre való téma. Ötletnek is nagyszerű. A „Vasárnap délután”, az „Erotika” és „Extázis” világsikerű filmek rendezője nem tudja saját anyagi ügyeit rendezni, mert perben áll a producerekkel! Kell ennél még több is? Machaty fekete szmokingja pedig ott lapul a zálogházban a leépített tisztviselő és letört tőzsdés szmokingja mellett és nincs közöttük semmi különbség...

CALMETTE PROFESSZOR

a párisi Pasteur-intézet egyik osztályának igazgatója, a napokban meghalt 70 éves korában. Calmette a „BCG” baciillus felfedezésével tette ismertté nevét a tudományos körökben, a nagyközönség pedig tudópszellenes szérumjáról ismerte meg közelebből. Ennek a szérumnak gyakorlati értékét az orvostudomány még mindig hevesen vitatja s a múlt évben a rosszul sikerült Calmette-szérum miatt Lübeckben gyermekek százai pusztultak el.

— A városok maguk kívánnak gondoskodni nyugdíjasaikról. Azzal a mozgalommal kapcsolatban, melyet a katonai nyugdíjasok indítottak be az ő nyugdíjintézményük különválasztása érdekében, a nagyobb városok is akcióbba lépnek és szorgalmazni fogják a régi és jól bevált rendszer visszaállítását. Régebben minden város maga létesített alkalmazottai részére nyugdíjalapot és maga részesítette nyugellátásban tisztviselőit. Később, a nyugdíjpénztár létesítése után, minden város köteles volt a kiszabott illetményeket e pénztárba beszállgatni és a városi nyugdíjasok aztán innen kapták meg nyugellátásukat. A városok így azonban igen rosszul jártak, mert sokkal többet kellett évente beszállgatniuk, mint a mennyivel tényleges nyugdíjszükségletük el látható lett volna. Brassó város tegnap állan-dóválasztmányi ülésén elhatározta, hogy kéri fogja a nyugdíjpénztárból leendő kikapcsolatását és annak megengedését, hogy saját nyugdíjalap létesítésével maga gondoskodjék nyugdíjasairól. Brassó átír e tárgyban a többi városokhoz is és felhívja ezeket a mozgalomhoz való csatlakozásra.

— A szatmári vasúti alfelügyelőség feloszlatása. Nagyváradról jelentik: A napokban meg-irtuk, hogy a CFR megszüntette a szatmári alfelügyelőséget. Tudósítónk érdeklődésére a nagyváradi felügyelőségen megerősítették a hírt. A megszüntetett alfelügyelőség hatáskörének egyrésze a nagyváradi, másrésze a nagy-károlyi vasúti hivatalokra száll át s ugyancsak

a két város között osztják el a Szatmáron munkakör nélkül maradt vasúti tisztviselőket is.

— Kézrekerült az érmihályfalvai betörőbanda. Érmihályfalváról jelentik: Az érmihályfalvai csendőrségnek rövid, de eredményes nyomozás után sikerült lelepleznie azt a betörőbandát, amely néhány hét óta sorozatos betöréseket és fosztogatásokat követett el. Legutoljára, ugyanazon éjszakán, két helyre törték be. Lőrincz Jenő kereskedőhöz és Tompa Sándor csizmadiahoz. Az első helyről 50 ezer, a második helyről 20 ezer lej értékben emeltek el mindent, ami a kezük ügyébe esett. E két újabb vakmerő betörés után a csendőrség gyanúja Csermák György rovtomult emberre esett, aki hitvesgyilkosságért már börtönbüntetést ült. Csermákot előállították a csendőrség, közben pedig házkutatást tartottak a lakásán. A házkutatás eredménnyel járt, a lopott holmik egy részét megtalálták. A csendőrség most már erősen lépett fel a gyanúsítottal szemben, aki bevallotta, hogy a betöréseket ő és felesége, valamint Tompa László nevű unokaöccse követték el. Ők törtek be október 12 én Andrassy Ernő orvosnál is, ahol kézpénzt is találtak. Később Farkas Mihály kereskedőnél és Selmeczy Mihály földbírtokosnál „tettek látogatást”, kielégítő sikerrel. A csendőrség megállapította, hogy a lopott holmik egy része Csermák valamelyik meg nem nevezett bűntársánál van. A nyomozást most ennek a bűntársnak az előkerítésére folyik. Soeaciu Joan őrsparancsnok és Pop Simion őrmester vezetése alatt, akiknek az eddigi siker is köszönhető.

Arisztid azt mondja Taszilónak:

— Ismehd azt a viccet, kéhlek, hogy Móhicka nagyon bög, meht lenyelt egy gombostűt, mihe a papája azt mondja neki, hogy azért ne bögi, itt van két fillér, pegyél magadnak egy másikat?

Tasziló nagy érdeklődéssel feleli:

— Nem ismehem, légy szíves, meséld el, kéhlek.

— Meghalt Barcaufalu utolsó magyaridőbeli bírja. Tegnap éjjel elhunyt a brassómezei Barcaufalu község utolsó magyaridőbeli köz-ségi bírja, a 69 éves Balogh György. Balogh György kora ifjúsága óta községenek szentelte minden munkáját. A szép tehetséggel megáldott ember éltető lelke volt Barcaufalu társadalmi, kulturális és egyházi megmozdulásainak és a politikai harcokból is kivette a részét. Az impériumválasztás után, a magyarságra szakadt nehéz helyzetben, férfiasan állott a magyar párt kibontott zászlója mellett és mint olyan ember, akinek szavára hallgatott a nép, derekasan segítségére volt a magyarság politikai megmozdulásainak diadalrajuttatásában. Halála mélységes gyászba borította nemcsak szülőfaluját, hanem az egész megye magyarságát, mert a dolgozó, a küzdő és minden jóért, szépért lelkesedő Balogh Györgyöt mindenki ismerte és becsülte. A derek volt brót pénteken délután 2 órakor helyezik örök nyugalomra a barcaufalusi sírkertben.

— Jubilál a Mickey Mouse. Minden filmátogató kedveli a nagyszerűen meg-rajzolt egéremberke humoros kis film-jeit. A Mickey Mouse filmek szerzője Disney Walt most ünnepelte Londonban találmanya 5 éves évfordulóját. Disney ez alkalommal visszaemlékezett arra, hogy mennyit kellett előszobáznia a filmvállalatoknál, míg méltányolták és elfogadták ötletét.

A MODERN ZENE

— Ez a modern zene nem tetszik nekem.

— De, nagymama, ez nem muzsika, ez a mi porszivónk.

— Bot és kultúra. Csikszeredáról jelentik: Szokatlan, mondhatni középkori pedagógiai módszere van a csiksomlyói árvaház elemi iskolájában működő Tomoei György tanítónak, aki a gondjaira bízott árvákat bottal és öklöl-olktatja a magasabb kulturára. Az árvaházi iskolát látogatják azok a gyermekek is, akiket a kulturázás iskolapolitika a felekezeti iskolából az állami parancsolt. Ezek a tanulók hajmeresztő dolgokat mesélnek azokról az ütlegelésekről, amelyek Tomoei tanító ur óráin folynak. A brutális „kulturmunkára” felhívjuk az illetékes tanügyi közegek figyelmét, hiszen a felettes hatóságoknak semmiképpen sem lehet álláspontja, hogy a szerencsétlen árvákat, — akiket sorsuk amugyis megvert, — „yen eszközökkel „tanítsanak”.

— Kinában tilos a modern tánc, a kabaré és a nők kerékpározása. Londonból jelentik: Shanghai-ból érkezett lapok felsorolják a kínai hatóságok legújabb rendelkezéseit az erkölcsösség fokozott biztosítása érdekében. A modern táncokat egész Kinában száműzték. A hosszú ruháknak térdig való felhasítását, amely az utóbbi időben, mivel a földigérő ruhák akadályozták a járást, divat kezdett lenni, megtiltották. Kanton tartományának hatóságai megtiltották a nők kerékpározását. Nem szabad bemutatni, illetve a nőknek látogatni olyan filmelőadásokat, amelyeken az ölelkezés túlságosan közel vízi egymáshoz a szereplőket. Shanghai-ban magában jegyeknek nem szabad többé karonfogva menni. A kabarékat mindenütt betiltották.

A végrehajtó és a főnyeremény...

A címből ítélve méltán azt kihatné az olvasó, hogy most egy tragikus epizódról lesz szó, amelyben a főnyeremény szerencsés tulajdonosánál hirtelen megjelenik a végrehajtó...

Az olvasó ezuttal azonban csalódik...

Az alábbi históriában a végrehajtó játssza azt a tragikus szerepet, amelyet máskor a végrehajtóval kapcsolatban mindig a szerencsétlen adóalanyra szoktak kiosztani.

A marosvásárhelyi törvényszék egyik — véletlenül szimpatikus — végrehajtója, amióta a román osztálysorsjáték megindult, minden játékban és minden húzásban ugyanazon számmal játszott.

Ragaszkodott a számhoz, amelyet egyszer megállmodott és hiába próbálták volna arra rábeszélni, hogy más számmal is próbálkozzék. A Sors úgy hozta magával, hogy a végrehajtó egyik húzásban sem nyert.

Először remélt, aztán, már csökkentek a reményei, végül azonban már nem is remélt és az utolsó húzásban, amely nem-rég zajlott le, nagyot gondolt.

Amikor a szokott helyen, ahol a sorsjegyet vásárolni szokta, szolgálata'készen a régi sorsjegyszámot ajánlották fel, dühösen vállat vont és más sorsjegyet kért. Megfordította a régi számot. Eddig 59.600-al játszott, most az 56.900. számú sorsjegyet kérte és kapta.

Es rá két napra, meglehetősen nagy összeggel kihúzták azt a sorsjegyszámot, a mellyel hónapokig játszott és amelyet most kicserélt.

Rossz nyelvek szerint, a végrehajtó, a mikor a nyereménylistát meglátta, elájult. De ha ez nem is igaz, akkor is elhiessük, hogy aznap nem tudott jól ebédelni. Ez pedig végrehajtóknál nem igen szokott előfordulni, inkább az adóalanyoknál.

BÉRBEADÓ NYOMDAVÁLLALAT SZATMÁRON.

Szedőgépekkel és teljesen modern felszereléssel rendelkező nyomdávalalatt bérbeadó. A nyomdávalalatt több évtizedes kientelával rendelkezik és szerződéssel biztosítva van részére egy 8 oldalas napilap és több hetilap elkészítése.

A bérbeadás részletes feltételei megtudhatók a Szamos politikai napilap kiadóhivatalában, Szatmár, (Str. Cuza Voda 4.).

A magyar utcanevek ügye

fájó és soha be nem gyógyuló sebe a székely főváros magyarságának. Már többször és ismételt szót volt róla. Mindannyiszor úgy festett a dolog, mintha azzal, hogy a marosvásárhelyi román utcaneveket mellé magyarul is kiírják az utcák neveit, a marosvásárhelyi magyarságnak igen nagy kedvezményt tennének a hivatalos körök. Holott igen sok erdélyi és regáti városban divik a kétnyelvű utcaneveket. Hogy csak kapásból egy pár nevet említsünk: Temesvár, Csernovic, Nagyszeben, Medgyes, Brassó, stb.

Pár évvel ezelőtt, amikor a város interimár bizottságában egy magyar tanácsos először proponálta a kétnyelvű utcaneveket, akkor a tanács, amelynek román többsége volt, leszállt a javaslatot. Radó Sándor főmérnök, a város helyettes polgármestere, a múlt évben ezt a határozatot a kolozsvári közigazgatási felelősségi bizottsághoz feleltette meg, ahol helybenhagyták a város elutasító végzését, azaz az indoklással, hogy az alkotmány szerint az ország hivatalos nyelve a román és így a kérdés nem teljesíthető. A fura megindoklás határozatot a magyar polgármester legutóbb a bukaresti legfelsőbb ellenőrzési bizottsághoz is felterjesztette. A válasz itt is ugyanaz volt. A kért elutasították, de most már az indoklás az, hogy ez a kérdés nem tartozik a felsőbb közigazgatási fórumok hatáskörébe, hanem az illető város szuverén joga a feladat dönteni, hogy használja-e kisegítő nyelveket a magyar a román nyelv mellett, vagy nem.

A határozat megvan.

A marosvásárhelyi városi tanács magyar tanácsosain van most a sor, hogy a bukaresti döntés alapján kiprovoálják a városi tanácsot, hogy a magyar utcaneveket engedélyezze!

Térítés nyelvizsgával

Elszomorító és mélyen megdöbbentő jelenség ütötte fel a fejét a marosvásárhelyi amugyis megtizedelt magyar kisebbség körében.

Ismeretes az hajsza, amelyet a CFR ándított a magyar vasúti alkalmazottak ellen. Legtöbbjüket számtalan vizsgának veti alá, amelyeken, természetesen, a legtöbb kisebbségi vasutas áldozatul esik, a mostoha bizottság rendszerének, de ha sikerült is egy-egy kisebbséginek, elvéve a nyelvizsgáját, akkor azt a Regát méltóságba helyezik át családjával együtt.

A marosvásárhelyi vasutasok között most néhányan az utolsó menedékhez folyamodtak. Az inspektorok és felügyelők hangzatos és csábító ígéretei alapján tömegesen térnek át a görögkeleti hitre, hogy ezzel megmentsék magukat és családjukat a további vekzaturától.

Nem lehet tudni, hogy mi az igen furcsa ígéret alapja és hogy mi az eredménye. Abban az esetben is azonban, ha az áttért vasutasoknak kedvező és privilegizált helyzetben lesz részük, akkor is fel kell emelni a szót a furcsa térítés ellen, amely a magyar vasutasokat fajuk és felekezetiük megtagadására kényszeríti.

Szavalókórus

A marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Társaság, Sényi László főtákar irányításában kétségtelenül vezető és irányító szerepet visza a székely főváros szellemi életében.

Havonkénti nivós és tartalmas felolvasó ülésével igen szép közönséget gyűjt össze és emellett időnként önálló rendezményekkel lép a közönség elé.

A Kemény Zsigmond Irodalmi Társaság nyújtott először nemrégiben szabadtéri előadást Marosvásárhely közönségének, amikor Molnár Ferenc „Liliom”-át mutatta be a város legjobb műkedvelőinek előadásában nagy sikerrel.

Most ismét Marosvásárhelyen eddig még nem látott új színpadi műfajjal kísérletezik, amelynek sikere nem maradhat el.

Gróf Vass Albert az irodalmi társaság fiatal és tehetséges poétája szavalókórusra szánt misztériumot írt, amelynek minden részét és minden szólamát a kórus fogja interpretálni.

A misztérium címe „A temető megindul” és érdekessége az, hogy a száztagú kórusnak csak az árnyéka látszanak a színpadon.

A misztériumot a szerzőn kívül Z. Szentgyörgyi Mária, a kiváló marosvásárhelyi művészasszony rendezi. Az előadás iránt, amely 15-én lesz, máris városzerte nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Jóslás és mérnöki munka

Azt már tudjuk, hogy minden szép terv az anyagi hiányában dől dugába. Különösen áll ez az igazság a marosvásárhelyi városi tanácsra, amely soha sincsen szűkében azoknak a nemes és szép terveknek, amelyek a városi polgárságot meg is örvendeztetnék, de a város minden terve, legnagyobb részt csak terv marad. Amikor ugyanis a költségvetés kidolgozására kerül a sor, kiderül, hogy minden megvan, csak a pénz hiányzik.

Marosvásárhely főmérnöki hivatala nemrégben érdekes tervet dolgozott ki a város elhanyagolt utburkolási programját illetően. A főmérnöki hivatal terve szerint a város teljesen új főutcaonakat rakott volna le és a mellékutak burkolatait is megjavította volna.

A városi főmérnöki hivatal költségvetése szerint ez a terv és annak kivitele azonban huszonkétmillió lejbe került volna, tekintettel arra, hogy 220 ezer négyzetméter aszfaltburkolatot kellett volna rendbehozni. A város a szűk anyagi bevételek miatt természetesen hallani sem akar a program megvalósításáról és így az idén ismét az történik a marosvásárhelyi utcákkal, mint eddig: Toldozzák, földözzük kevés emberrel, úgy mint eddig. Nesze semmi, fogd meg jól, — mondhatná az ember keserűen. Az utcákon meg sem látszik a foltoztatás és a másik cél, a munkanélküliek elhelyezése, a közmunkánál sem valósul meg, mert alig foglalkoztatnak ezeken a munkálatoknál egy pár munkást.

Még szerencse, hogy néhány közmunka elő van irányozva a városi főmérnöki hivatal terveiben, ahol talán foglalkoztatni lehet egy pár munkanélkülit.

Terve van véve hétszáz ezer lej költségű irányzattal a Szent György-utca utburkolatának új aszfaltozása, a vízmű ideiglenes újjászervezése egymillió lej, a tűzoltólaktanya renoválása egy negyed milliót irányoztak elő. Vajon mennyi jut ezekből az összegekből a tényleges kifizetésre?

A jóslás is más, az újságírás is más.

Egy magyarpárti bizottság, amelyik nem fog unatkozni

A marosvásárhelyi magyarpárti tagozat azt friss és egészséges ötlettel lepi meg azokat, akik kétkedéssel és nagy adag pesszimizmussal figyelik a Magyar Párt országos akcióját.

Csak legutóbb határozta el az országos viszonylatban is érdekesség-számba menő „számmonkérő” szék felállítását, amely a tagok közéleti és magánéleti szereplését lesz hivatva ellenőrizni és most ismét érdekes kezdeménnyel lépnek a Magyar Párt központja és közvetve a vidéki tagozatok elé.

A Magyar Párt vidéki jogvédő irodái tul vannak zsufolva a sérelmek elintézésére irányuló kérésekkel, mert hiszen a magyar kisebbségnek, sajnos, igen gyakran akadnak sérelmei és valljuk be, a sérelmek elintézése gyakran halasztást szenved azért, mert a jogvédő iroda a munka tulzsufoltsága folytán nem képes minden ügygel külön-külön foglalkozni.

A marosvásárhelyi magyarpárti tagozat most érdekes ötletet vetett fel és ezt legközelebb már az intézőbizottsági és az elnöki tanács tagok elé is viszi.

Elhatározta, hogy a város legjobb kisebbségi jogászaiból jogászbizottságot szervez, amely hivatva lesz a magyar kisebbségi sérelem-komplexum leggyakoribb példányait részletesen foglalkozni és azokra elintézési módot találni.

Ez a bizottság, amely a közeljövőben már meg is kezd működését először az iskolás gyermekek névelémségi sérelmeivel, a sérelmes 14 százalékos adóval, a betegsegélyző-pénztár horribilis illetékeivel és az iparostörvényekkel fog foglalkozni.

A terv érdekes és feltétlenül követendő. A marosvásárhelyi Magyar Párt jogászbizottságának nem lesz alkalma unatkozni. Anyag, amit tanulmányozni kell, mindig lesz bőven.

Készül a világ első üzletbér-ellenes sztrájkja

Évek óta a legelkeseredettebb harcot folytatják a marosvásárhelyi kereskedők, egyénenként és kollektíve is, gazdasági érdekképviseleteik útján, a magas üzletbér ellen.

Számtalan intervenció történt már ebben az irányban. Voltak is elszigetelten olyan esetek, hogy egyes háziurak leszállították a házbéreket minimális arányban, de nagy általánosságban a marosvásárhelyi kereskedők még mindig hatalmas és az üzleti viszonyokkal egyáltalán nem arányos házbéreket fizetnek.

A Marosvásárhelyi Kereskedő Társulat, amely Rosenfeld Jenő iparkamarai alelnök és dr. Erdélyi Emil agilis vezetése alatt figyelemreméltó iniciatívakkal járul hozzá már évek óta az erdélyi kereskedelem vérkeringése felújításához, figyelemreméltó akciót tervez.

lemreméltó akciót tervez.

Hosszabb idő óta megbeszéléseket folytatnak a kereskedők és a tárgyalások már sok reménnyel kecsegtetnek arra vonatkozólag, hogy egyhangú megállapodásra jussanak egy bizonyos százalékos üzletbérredukcióra vonatkozólag.

Az általános redukción úgy akarják elérni a helyiségeket bérlő kereskedők, hogy abban az esetben, ha a háziurak a redukción nem mennek bele,

akkor szerződésileg kötelezik magukat, hogy egy napon felmondják a város összes üzlethelyiségeit és egyben azt is megfogadják írásban, hogy senki sem veszi ki a másik helyiségét.

Ez lesz a világon az első üzletbérrelles sztrájk.

Huszévi szolgálat után egy darab — papír

Ezt a komédiát is végigcsináltuk. Egy szép napon, pár hónappal ezelőtt, nyolc kisebbségi magyar tisztviselőt építettek le a marosvásárhelyi betegsegélyző-pénztártól. Olyan tisztviselőket, akiknek 15-20 szolgálati évük volt. Az inok takarékossági politika volt, a rendelet szerint a pénztárak adminisztrációját le kell egyszerűsíteni és így kevesebb emberre van szükség.

A rendelkezés nemcsak Marosvásárhelyre érkezett meg, hanem Erdély majdnem minden nagyobb városába és mindenhol pontosan végre is hajtották.

A családok, többgyermekes tisztviselők egy rövid írással távoztak attól az íróasztaltól, ahol husz évet töltöttek.

Volt, aki perrel fenyegetőzött, volt aki

csak legyintett, volt talán olyan is, aki öngyilkosságra gondolt.

És a csattanó az, hogy, mint minden egyes esetben, most is a kisebbségi tisztviselők voltak az áldozatok.

Pár nap óta a marosvásárhelyi betegsegélyzőpénztár asztalainál új tisztviselők ülnek a régi helyén. De most már nem magyar nevek és nincsen husz szolgálati évük.

Regáti tisztviselők, akik alig pár hónapja vannak a betegsegélyzőpénztárnál. A régi közöl egynek megkönyörültek, visszavették ideiglenesen, de nem tudni meddig.

És hiába a betegsegélyzőpénztár munkaadóinak igazgatótanácsa, amely az elbocsátott tisztviselők rögtön visszavételét

lét határozta el, mert a minisztérium más képpen határozott.

És a régi tisztviselőknek a betegsegélyzőpénztár igazgatósága nobilisen új foglalkozást ajánlott fel. Áruhatják házról-házra, üzletről üzletre járva az új törvényszabta bélyegeket ötszázalékért, ha tetszik. És mindegyiknek tetszik. Mit csinálnak egyebet?

Egy banit sem kaptak, csak egy papírt és egy betegsegélyzőpénztári papírral mit lehet csinálni?

Egy szegény, eltiport kisebbségi tisztviselőnek?

Na mit?

Jól megy a színház

Örvendtes jelenségről kell beszámolni. Mintegy két hete vendégszerepel Marosvásárhelyen a Battyán-féle színtársulat, amelynek napról-napra felt háza vannak.

Egy pár név az együttesből, amely nyomdafestéket érdemel: Ungér Boris Karsay Böske, Mátray Rózsi, Gerő Magda, Bihari Zoltán, Battyán Kálmán és Salgó Andor, aki most jubilált nagy sikerrel a „Trilby” Szvengalijában.

MSE

A marosvásárhelyi sportélet mindig vezető szerepet játszott Erdély sportéletében. Az országos hírnévre emelkedett uszósporton kívül, különösen az atlétikának akadtak igen tehetséges művelői Marosvásárhelyen.

Igen sok hátrányt okozott azonban a marosvásárhelyi ifjúság atlétikai továbbfejlődésére az, hogy Marosvásárhelyen csak a múlt évben létesítettek egy többé-kevésbé komfortos sporttelepet, amely méltó kereteket nyújthat a város tehetséges atlétáinak.

Állandó tréninggel, most már az új sporttelepen, még sok diadalt könyvelhetne el magának a székely főváros atlétikát művelő ifjúsága, hiszen a magasugrás és távolugrás országos bajnoka, aki a balkanólimpiászokon az utolsó években igen jelentős eredményeket ért el, Panajoth Albert, szintén marosvásárhelyi és az ő felügyelete és oktatása mellett, egészséges, fejlődőképes új atlétikai generációt lehetne felnevelni Marosvásárhelyen.

Az MSE-re Marosvásárhely közkegyéb kisebbségi sportegyesületére vár az a feladat, hogy ezt az ágat tovább fejlessze.

HUSZ ESZTENDŐ

Marosvásárhely zenei és művészarszadalmának egyik legkiválóbb tagja jubilál és az ünnepélyes évforduló mellett nem lehet szó nélkül elmenni...

Haják Károly hegedűművész, a marosvásárhelyi patinás zeneiskola egyik legtehetségesebb tanára, aki husz év óta töretlenül, tehetségesen és mégis szerényen áll a zenei kultura terjesztésének szolgálatában, a napokban ünnepli zenei múltjának husz éves jubileumát.

Aki ezt az örökké dolgozó, lelkesen vezető zenészt látja, nem is hinné, hogy már husz éves múlt, huszévi fáradtságos oktatás és huszévi siker, annyi generáció halála áll mögötte.

Haják Károly azonkívül, hogy a zeneiskola hegedűszakát irányítja, több dalkör és műkedvelő egyesület zenei korepetitora és dirigense, majdnem minden koncerten és műkedvelői előadáson részt vesz, vagy személyesen, vagy irányításával a színpalak mögött és jubileumi hangversenyek, amely bizony a szakadatlan ünnepek láncolata lesz, csak csekély kompenzáció azért, amit husz év alatt a székely főváros zenei életének nyújtott.

★ DR. BALAJTI ERNŐ orvos rendelő Szászrégenben, Főter 17. szám alatt megkérhető. Rendel női, bel- és gyermekbetegségekre.

Legolcsóbb tűzifa beszerzési forrás:

KOHN GYULA
fatelepe

Tárgu-Mureș—(Marosvásárhely) Telefon 406
Szabadi-ut 1 sz. (Maroshid mellett)
Ugyanott építkezési anyagok és asztalosok előnyös árban.

Halász Sándor balkáni riport-sorozata:

Ahol az ur már nem meri becsapni a parasztot

Miért halkult el a bulgáriai kommunista-mozgalom?

Vasárnap délután Filippopoliban — A csallhatatlan patika: „agrárországban ne a város ducálódjék, hanem a falu éljen meg” — Ország, amelyben nem a kormány parancsol a hazának, hanem a haza a kormánynak

Parasztország-tesztvért nagy gazdasági kísérletei figyelmeztetnek

Filippopoli, november 3.

A fajelmélet tudósai hazudnak. Faji sajátságokról beszélnek, holott igazán nincsenek faji sajátságok. Ha volnának, nem lenne a bolgárok vasárnap délutánja pontosan ugyanolyan, mint azok a vasárnap délutánok, amelyeket a német él vagy az olasz, az angol vagy a spanyol. Itt sem töltik az emberek a vasárnapot másképpen, mint szerte a világon.

A reggeli felvonulás ma Filippopoliban is szabályszerűen lefolyt. Itt énekelve vonulnak fel a fekete egyenruhás diákok. Mások, lehet, trombitaszó kíséri őket, vagy dobpergés. Aszerint, hogy hol mi a divat. Ez az orosz emberfajta, a bolgár, ez énekel. Szép, szomorú, négyzöld, ütemes énekszóra vonultak fel a filippopoli diákok ma reggel. Nem tudom hova mentek. Biztosan oda, ahova a diákok menni szoktak: politizálni. Nekik is van kit szidniuk éppen úgy, mint Európa bármelyik nációja diáksága ahogyan szid valamit és valakit.

Aztán a déli korzó következik: iparosok kivonulása. Bulgáriában nincs sok belőlük, de Filippopoliban mégis annyi akad, hogy szorongásig megtöltik a főutakat. Ebédután kirándulás. Itt három mezei sziklatömbök között összerakott hegy nő ki a városból. Kettőre felmászunk, a harmadikra nem. Szegény harmadik, nem magasabb, nem is csunjabb, de mégsem. Magasabb, nem is csunjabb, de mégsem. Magasabb, nem is csunjabb, de mégsem.

Este a vonatkozó megye ki a város. Naplementekor itt találkozunk a Szófia—bucaresti expressz két vonata. Pofát nézni mennek. Ma a vonatnézőknek jó napjuk volt. Stateff exminiszter utazott keresztül, a Zankoff-kormány hajdani exponense. Nagyon meghurrták. A nők nem annyira a politikust, hanem inkább az ellenőrt egyik utasát nézték. Szép, hosszú, piros szakáll volt ennek a látványosság-töröknek és az egész ember talán legfeljebb, ha negyven éves.

És aztán este lesz. Megisszák a kis borocskát. Nagyon olcsó. Ingyen mérik. Aztán hazamennek és lefeküsznek.

Nem: hazudnak a fajelmélet tudósai: az emberekben nincsenek kiütözhető és elválasztó sajátságok. Az emberek szeretnének élni és nagyon szépen kérik az igen tisztelt társadalmat, hagyják őket élni.

All ez különösen a bolgárokra, akiknek valóban nem kellene egyéb, mint egy kis életlehetőség. Nem is igaz: csak egy kis élet-nyugalom kellene ennek a hatmilliónyi kis néptömegnek mindössze. A lehetőség megvolna már.

A nagy kelet-truméliai alföld ontja az életet.

Bőséges és termékeny nagy Kánaán ez az ország, akárcsak a Havasalföld, akárcsak a magyar alföld, de más mégis, egészen más.

AZ ÖSSZESEG, AMELYNEK MEG „MUSZAJ” ÉLNI

Parkot csináltak ezekből a földekből a bolgárok. Kert az egész. Talán gereblyézik is, olyan sima. A bokor-szöllő közte tiszta, a dohány-levelek subickoltak, a díofa valahogyan olyan szabályosan nő, mint mikor a borbély torzonborz frizurát reparál. Az egész ország kinn van a mezőn. Mindig a mezőn vannak, talán télen

is. Mindig dolgoznak. Itt nemcsak nyolcvanszázalék az agrár papíron, ahogyan a statisztikai évkönyv mutatja, hanem nyolcvanszázalék az agrár az eke szarva mellett is.

A város, az nem számít.

A dunai államokban valahogyan úgy fordult a dolog, hogy csakis a város számít, holott az ország a — falu. Itt ellenkezőleg, csak a falu számít, holott város van itt is. A város azonban itt csak annyit jelent, hogy: „kontaktus”. Feljebb északon és nyugaton a város ezzel szemben az urat jelenti, akinek a faluval szemben jogai vannak. A dunai államok városai abból élnek, hogy a falu verejtékezik. Ezek a városok annyiból élnek, amenny-

nyit a falu részükre kegyesen engedélyezni méltóztatik.

Ezek nem felületes megállapítások, hanem logikus jelenségek.

Itt már rájött a városi polgárság arra, hogy élete, annak lehetősége és bőség-foka tisztán és kizárólag attól függ, hogy mennyit keres a falu. Eppen ezért nem az a gondja, hogy a falut kizsákmányolja, hanem az, hogy a falut több és bőségesebb jövedelmekhez juttatassa. Geogloff Stefannak hívják azt az urat, aki mindezeket értelmesen és világosan elmondotta nekem. Ez a Geogloff Stefan a Naprednek az igazgatója. A Napred szövetkezet, éppen olyan, mint szerte a világon minden szövetkezet. Akárcsak a

Ahol a haza parancsol a kormánynak

Akivel beszéltek, azt mondja: a haza.

Párisban is a hazáról beszélnek és Berlinben is a hazáról és közben nézzed a kezét, hogy mi van benne: gázbomba, vagy tank-óriás?

A bolgárnak üres a keze és szeretné, ha pénzzel lenne tele és ezért mondja, hogy haza. A haza nála nem határt jelent, hanem életsorsot. És nyomban a „haza” után azt mondja, hogy „paraszt” és a parasztnál nála nemcsak vaksot jelent, hanem élet-bőséget.

Nem komplikált ez az egész ország és nem nagyképi, amit csinálni akar. Mit is akar? Többet akar mindössze termelni és olyat, amit Európa meg is vesz tőle. A buza nem ér semmit, a szőlőt is már potyázni kell. Valahogyan még csak a dohány tartja benne a lelket. Eppen ezért most a „hazának mást kell csinálni: gyapotot, olajmagokat, gyógyszer-növényeket és rizst.

Ez a parancs és a „haza” ezt csinálja. Átnyergel. Muszaj! Okos! És talán részükre valóban itt a kiút.

Félreértés ne essék: nem a kormány parancsolja a „hazának”, hanem a „haza” a kormánynak. Itt nem vicc már a népakarat. Itt azért halkult el a kommunista szólam, mert behódolt a kormánynak! Azt csinálja, amit a „haza” akar. Amig nagybirtok volt és amig osztályuralom volt, addig nemcsak a sovinszta és irredenta, hanem a bomba is robbant. Addig gyilkolták le a kormányelnököket, amíg behaltak az osztály-kormányok is. Addig, amig egységbe került a nemzet.

Most egységben van. Most egyet akar. Most azt akarja, hogy több területen dolgozhassék és azt akarja, hogy a terület többet adjon.

Revíziót akar és autarkiót.

Egy kis álmódosítás is van ebben a nagy plánumban, de sok benne a kivétel is. Mennek előre: lépésről lépésre. Most el akarják dobni a rossz ekét és összeszede akarnak állani gép-szövetkezetekbe. Gépre azonban nincs pénzük, ezért a többtermelési és ezért a különleges fajták termelésének programja.

Ez a gép-szövetkezet kulcsok arányában osztja szét a produktumot és a bolgár paraszt belemegy. Nem fél és nem idegenkedik az uri huncutságtól, mert már ott tart, hogy az ur nem meri becsapni. Nem a parasztnál a politikustól, hanem a politikus a parasztól.

Itt egy-kettőre végeznek azzal, aki a paraszt ellen vét.

Nagyon komoly helyek azt állítják, hogy így megtalálták az agrármunkanélküliség és az agrárnyomorúság ellenszert.

Az ellenszert?

ELEJTİK A VÁROS KIVÉTELEZÉSÉNEK RENDSZERÉT

Az agrárország ne kivételezze a városait, de hordja a falu lábait elé minden erejét és minden segítségét.

Most próbálják. A parasztállam téglafaláról most vakarják le az idegen mázt és az ellentétes érdekek malterét.

Ha sikerül, sok tanulságot ad és ha sikerül, Románia szempontjából nézve is többet ér, mint ezer dunai konföderáció, amely politikával és intrikával töltött, osztály-érdekkel tüzdelt és nemzetközi kapcsolatok ígéreteitől hazug.

Minálunk ott a baj, hogy feltjük a vá-

Sapkát lobogtat a rendőr

Egyébként?

Egyébként semmi újság Kelet-Ruméliában. A tartózkodási engedéllyel volt mindössze egy kis baj. Nem akarták látározni mert ma vasárnap van. Aztán beszélgettem egy pár rendőrrel: kézláb nyelvvel és udvariasan, máre visszabeszélgettek, ugyancsak kézláb-lábbal, de megértéssel. Még sem mentünk semmire sem. Erre megfogtam egy európai nyelvet beszélő urat az utcán, aki szolt egy pár jó szót, mire a rendőr elrohant a tisztviselő-kisasszony lakására, a hóna alá kapta és felhozta a rendőrségre. A kisasszony nem volt dühös, sőt inkább kedves és beírta a sok nagy könyvbe, hogy Filippopoliban járt egy ember, aki nagyon megszerette Bulgáriát.

Hogy mibe került?

Száz levába került ez a soron kívüli kijelentkezés.

Hogy ötszázat kért a kisasszony?

Nem, kérem. Mosolygott és szabadkozott és a százat sem akarta elfogadni. Nagyon megsajnált, mert attól félt, hogy elkésem az ötórás konstantinápolyi expresszt és — így mondta — ezért csinálta. Nem késtem el.

Mikor a feldiszipított szerszámu fiakker az állomásra vitt, a rendőrom a kapuban ásitott. Megismert és szalutált. Aztán le-

vasárnapokban, a szövetkezetekben sincs sok különbség, de mégis más, ahogyan itt a szövetkezeteket csinálják.

Itt nem arról van szó, hogy a szövetkezeteknek jól kell menni. Itt soha sincs arról szó, hogy az érdekképviseleteknek és különálló kottériáknak felül kell emelkedni. Itt mindig arról van szó, hogy Bulgáriának, az egésznek és az összességnek meg kell élni.

AZ ELHALKULT
KOMMUNISTA FORRADALOM

Európa ezt a nagy nacionalista enghu-ziázmust nem érti meg. Ahhoz, hogy Európa ide elérkezzék, Balkánnak kellene lennie és osztozkodnia kellett volna abban a történelmi múltban, amelyben a Balkán élt.

Ezek a bolgárok, halkak, finomak, óvatosa és — szomorúak. Mindig szomorúak. A haza sorsa az, amely gond-barázdákat rajzol a homlokukra. Itt a haza sorsának vállalása nem üzletet jelent, hanem elhivatottságot. Ez a finom és kultúralt embertömeg eljutott már odáig, hogy a gazdasági mechanizmus, ha nem ma, de holnap, ha nem holnap, de holnapután elakad, ha az osztályok és rétegek minden árnyalata nem jut el emberi szintre. A békekötés után forradalomra forradalom következett. A parlament már tele volt kommunista képviselőkkel. Azt beszélték és annak idején azt irtuk valamennyien, hogy máról holnapra Bulgária kikiáltja a proletár-diktatúrát és ume — nem történt semmi.

Az emberek itt, Filippopoliban, a tűzfészek közepében, vasárnap délután kimennek a vasúthoz „pofákat bámulni”. És ott tartunk, hogy az idegen egy órán belül jól érzi magát az országban és egy nap alatt úgy otthon van, mint talán sehol e világon.

Most és a furdósobát. Kelet-Rumélia nem félt, mert nincsen neki. Amennyi van, annyi van, ami nincs, az nem is lesz élni azért így is lehet. A járda fölt és gödörös, de a gödör ki van seprve, az utca széles és egyenes és még villany is ég rajta. Az élet olcsó és gondtalan, csak éppen kevesebbet utazik Párisba — a „gazdag”.

Még rövidebben: nálunk jól akar élni huszszázalék és ezért halódik a nyolcvan. Bulgáriában ezzel szemben meg akar élni nyolcvanszázalék és ezért nem tűri, hogy a városi huszszázalék kizsákmányolja.

Ez a vicinális bolgár kísérlet van olyan nagy és merész nekivágás, mint amit tizenötévvel ezelőtt Lenin merészelt és mint amerrefelé most Hitlerék kísérleteznek.

Mi arrafelé figyelünk.

Ideje volna, ha egyszer erre felé is figyelnénk. A magunk fajtája felé. Parasztország testvérünk felé.

vette a sapkáját és meglegette.

Hogy ez az imádat meg mibe került? Fészes ördög! A jelentkezéskor még egy cigarettát is elfelejtettem adni a rendőrnek.

Litvinov Franciaországban

Páris, november 3

Dovgalevszki párisi szovjetkötvet szerdán hivatalos nyilatkozatot adott ki, a melyből kiderül, hogy Litvinov valóban rangjarejve tartózkodott Franciaországban és Cherbourgban várta meg, amíg a hajúja Amerika felé elindult.

Litvinov kísérője és sajtófőnöke, Umanski kíséretében szerdán délután ült fel a Berengaria hajóra. Természetesen a hajón is rangjarejve utazik.

— Meghalt a magyar csendőrség megszervezője. Budapestről jelentik: Magyaróvárról érkezett jelentés szerint csütörtökre virradó éjszaka meghalt Szamosfalvy Panajott Sándor altábornagy, volt csendőrségi főfelügyelő. Panajott altábornagy 84 éves volt. Az elhunyt kiváló katonához fűződik a magyar csendőrség megeremtése. Gyulaféhváron született, Nagyváradon, Kassán és Budapesten állomásozott hosszabb ideig. A csendőrség főfelügyelőjévé 1908-ban nevezték ki. Még ebben az évben hozzáfogott a csendőrségi szervezet teljes újjáalakításához.

K Ö Z G A Z D A S Á G

A marosvásárhelyi iparosok hiába tiltakoznak a rabok munkája ellen

A marosvásárhelyi, különböző kategóriába tartozó iparosok, akik néhány igen aktív tesztületük révén állandóan felszínen tartják az iparosok sérelmeit, hosszú idő óta a legelkeseredettebb módon tiltakoznak egy olyan rendszer ellen, amely bántólag hat a már amúgy is agonizáló marosvásárhelyi iparra.

Evek óta bevált szokás lett a legtöbb erdélyi városban, de főleg a gazdasági válság minden válfajától meglátogatott székely fővárosában az, hogy a marosvásárhelyi börtönben a rabokkal rendszeres iparosmunkát végeztetnek és azoknak munkáit áruba bocsátják.

A marosvásárhelyi rabok éppen úgy végeznek asztalosmunkát, mint ahogy az ipar bármely ágát kultiválják.

Csak természetes, hogy a rabokat adminisztráló börtönigazgatóság olcsóbban és minden konkurenciát lehangoltan tudja ellátni a fogyasztó közönség ipari szükségleteit, mert ennek a vállalkozásnak sem üzletbéré, sem villanyköltsége nincs és még kevésbé van adója.

A marosvásárhelyi iparosnak pedig, aki a fent elsorolt terheket nyögi és azoknak kifizetésébe bele is pusztul, tétlenül kell néznie, hogy a hihetetlenül olcsón elkészített rabmunkák megfosztják utolsó kereseti lehetőségét is.

Ugyanez a panasz áll fenn az iparosokra vonatkozólag, az ipariskoláknál is, amelyeknek növendékei a közterhek nyomasztó súlya nélkül, szintén a legolcsóbban látják el fogyasztóikat az ipariskolákban készült ipari cikkekkel.

A marosvásárhelyi iparosság országos akciót tervez, de a városban is végig kilincsel minden fórumot ezeknek az anomáliáknak a megszüntetésére.

Emberek, akiknek könyörögni kell, hogy ne vegyék el a munkához, az élethez való lehetőséget.

A német jogrend és a külföldi ingatlantulajdonos

Berlin, november 3.

Az infláció éveiben számosan Németországban ingatlantulajdonosok lettek. 11-12 évvel ezelőtti 2-3 százezer lejért gyönyörű sarokházakat lehetett Berlinben kapni és a házak értéke rövidesen megnagyobbodott, míhelt a német valuta stabilizálódott. A vásárlók egy része realizálta nyereségét és tudott az olcsón vásárolt ingatlanokon. Többen azonban arra számítottak, hogy ingatlanuk jövőre meglehetősen nagy nyereséget biztosít számukra és ezért megtartották ingatlanukat. A nemzetiszocialista-párt keretében hosszabb ideje akciót folyik aszánt, hogy német ingatlan tulajdonosa csak német ember legyen. A nemzetiszocialisták most megalkadták a módját annak, hogy a külföldi háztulajdonosokat hogyan tegyék tönkre:

A külföldi háztulajdonos birtokában levő ház bérleti egyszerűen nem fizetnek bért. A háztulajdonosok nem perelhetik bérlőiket, mivel nem akad német ügyvéd, aki a pert vállalná. Ha mégis sikerül a pert megindítani, akkor a bíróság huzza-halassza a tárgyalást. A bérlők ezt jól tudják és nem fizetnek. Ezzel szemben az adóhivatalt súlyos adót és pótdadót ró a háztulajdonosokra.

Ha nem fizetik meg az adót, akkor azt bekezezik a házra és végül is elárvereztetik az olcsó pénzén szerzett házakat. Az idegen háztulajdonosok legfőbbje lemondott arról, hogy viszonlása a németországi ingatlanokba investált pénzt és házat az ügyvédek, valamint az adóhivatalok martalékul dobva, kivonul Németországból.

A kormány fokozni akarja a len- és kender-termelést

(Bukarest.) A földművelésügyi minisztérium elhatározta, hogy a len- és kendertermelésre, annak fokozása érdekében, a jövőben nagyobb súlyt fog fektetni. A termelés fokozására vonatkozó első intézkedések meg is történtek. A földművelésügyi minisztérium körlevelet küldött az ország összes mezőgazdasági kamaráinak, utasítva őket, hogy a lehető legsürgősebben küldjenek be részletes jelentéseket a len- és kendertermelésről, hogy ennek megfelelően oszthassák be a termelés fejlesztésének és ész-
 -teltetésének a programját.

Részletes utasítások a házi gyümölcs-pálinka-főzésről

Kinek, mennyit és milyen feltételek között szabad kisüstben pálinkát gyártania?

Bukarest, november 3

A szeszszálalok egyedárusításáról szóló törvény gyakorlati alkalmazása céljából a pénzügyminisztérium részletes utasításokat adott ki a gyümölcsből, gyümölcszármarazékból és borból készült pálinkák gyártására vonatkozólag.

A törvény értelmében a gyümölcs-pálinkák gyártása háromféleképpen történhetik: a) desztillériákban, lepárolókban, b) ipari üstökben, azaz olyan berendezésekben, amelyekben felváltva gyümölcsöket párolnak le s végül c) a termelők, szőlő- és gyümölcstulajdonosok, vagy bérlok kisüstjeiben, akik maguk dolgozzák fel termésüket, azaz házilag gyártanak különféle pálinkákat.

Az utasítások első fejezete a desztillériákban és ipari üstökben való gyümölcspálinkagyártás módjait és feltételeit szabályozza. Ezeknek az ismertetésétől eltekintünk, minthogy az érdekeltek amúgyis közvetlenül áttanulmányozzák a rájuk vonatkozó előírásokat. Az alábbiakban csupán az utasításoknak a termelők kisüstjeiben való gyümölcspálinkagyártásra vonatkozó harmadik fejezetét foglalkozunk, mint amely a falusi lakosság széles rétegeit érdekli.

Mennyi pálinka főzhető házilag?

A szeszszálalok 38. szakasza tudvalevőleg általában megengedi, hogy a gyümölcs- és szőlőtermelők feldolgozásuk termésüket, legalábbis 6 literes saját kisüstjeikben, vagy pedig más termelők kisüstjeiben. A törvénynek ez a rendelkezése kedvezményes helyzetet teremt a házi kisüstök tulajdonosainak, amely kedvezményes helyzet abban áll, hogy a termelők mentesek a családi fogyasztásra szánt mennyiség után való illetékfizetéstől.

ez a mennyiség azonban nem lehet több, mint 15 liter tisztá szesznel, vagy összesen 150 foknál,

azaz 75 liternél, ha az általuk gyártott pálinka vagy cujka 20 fokos, 60 liternél, ha a pálinka 25 fokos és 50 liternél, ha a pálinka 30 fokos.

Ezt a kedvezményt csakis a termelők élvezik, akik a parlásból nem üznek ipart, tehát csakis saját termésüket dolgozzák fel, s ez a kedvezmény csupán egyszer illeti meg őket, még pedig a gyártási időszak első főzése alkalmával, még akkor is, ha a termelő több ízben gyárt.

Azok, akik a parláshoz a nyersanyagokat másoktól veszik, az ipari üstökre előírt ellenőrzés alá esnek s üstjeiket ipari üstöknek minősítik. Nem tekintik ellenben ipari üsttulajdonosnak azt, aki egy másik termelő gyümölcseit a gyártott italból kapott természetbeni díjazás ellenében dolgozza fel. Ha azonban a gyártásért pénzt kap, már ipari szesztermelőnek veszik.

A termelő saját termésének az 5, vagy az általa bérbe vett földeken termelt gyümölcs tekintendő. Nem gyártható pálinka a vetemény gyümölcsökből, mint dinnyéből, burgonyából stb., továbbá az erdőben, vagy utak mentén szedett vad gyümölcsökből. Borpálinka sem gyártható, csakis a szeszmonopólium vezérigazgatóságának külön engedélyével. A főzésre jogosított üstök tulajdonosai nem cserélhetik ki jelenlegi üstjeiket újabbakkal, csupán javíthatják azokat, de termelőképességük növelése nélkül. Az üstök csak „vis major”, kényszerhelyzet esetén, tehát tűz, vagy robbanás után cserélhető ki, azonban ilyenkor is csak a szeszmonopólium előzetes hozzájárulása mellett. Viszont a szőlő- és gyümölcstermelők szövetségei, ugyszintén a községek bármikor kicserélhetik jelenlegi üstjeiket legalább 300 literes új üstökkel, ha azok el vannak látva a szeszmonopólium által engedélyezett ellenőrző-készülékkel.

A használatból kivont üstök szétbontandók és ócskavasként eladandók. Azok az üstök, amelyeket a törvény 40. szakasza értelmében nem jelentettek be, elvesztették működési jogukat és eldobandók.

A főzés bejelentése

Azok a szőlő-, vagy gyümölcstulajdonosok, akik termésükből cujkát, vagy különféle gyümölcspálinkákat akarnak gyártani kötelesek legalább 10 nappal üstjük működésbe helyezése előtt az illetékes adóhivatalnál, vagy községi előjáróságnál szóban, vagy írásban bejelenteni nevüket és lakhelyüket, a főzésre szánt nyersanyag mennyiségét és fajtáját a gyártás kezdetének időpontját, a gyártás befejezésének időpontját, a főzés tartamát és a főzendő pálinkák hozzávetőleges mennyiségét. Ez alkalommal be kell mutatniuk termelői könyvecskéjüket. (Carnetul de producator). Ha a bejelentőnek saját üstje van, akkor a fentebbieken kívül be kell még mondania az üst számát és típusát, befogadó-

képességét, magasságát és szélességét, azt, hogy az üstnek van-e szerpentin hűtője? Ha annak a termelőnek, aki terméséből pálinkát akar főzni, nincsen saját üstje, be kell mondania, hogy kinél akar gyártani? Ezzelben az üst tulajdonosának is be kell jelentenie az általa főzendő mennyiségeket és hogy kinek a számára dolgozza fel azokat, mégpedig nem 10, hanem 3 nap alatt, hogy a gyártás folytatlagossága biztosítva legyen. A pálinkatermelők kötelesek aztán carnetjukat az illetékes adóhivatalnak is bemutatni, míhelt megkezdik a házilag főzött pálinka fogyasztását, mert csak így kaphatnak engedélyt az ital szabad forgalmára.

(Következő számunkban folytatjuk)

Érdekes agrárkisajátítási per a marosvásárhelyi törvényszék előtt

(Marosvásárhely) A marosvásárhelyi törvényszék szenzációs földkisajátítási pert tárgyal napokon keresztül.

A Marosmentén a legnagyobb uradalom urai a Bánffy grófok voltak a háboru előtt és 1353 holdjuk volt a marosmenti erdőben. Ezeket az erdőket az agrár-reform alkalmával Marosnéviz és Mezőidecs községeknek adták és az agrár-bizottság a minisztérium hivatalos delegációjának jelenlétében ötvenegymillióban állapította meg a kisajátított földek értékét.

A Bánffy-uradalom jogi képviselője, Micu ügyvéd most érdekes perrel fordult a marosvásárhelyi törvényszékhez.

Az uradalom tulajdonosai visszakövetelk maguknak az 1353 hold erdőt és ezenkívül 4 millió hatszázezer lejt követelnek.

A román állam ügyvédje Jonescu Pé-

ter ezzel szemben kétségbevonta a nagy-kiterjedésű erdő visszavételi jogát és azt hangsúlyozta beszédében, hogy a parlament által ratifikált agrártörvény pontosan megállapította a kisajátított földek megvételének és kifizetésének módokat, amelyeket nem lehet törvényszék útján megtagadni.

A felperes ügyvédje ezzel szemben a regáti törvényekre hivatkozik és ezek a törvények, headványa szerint homlok-egyenest ellenkeznek az agrártörvény erdélyi utasításaival.

A tárgyalást különböző semmitőszéki aktacsoomók és döntvények áttanulmányozása végett hosszas tanácskozás után elhalasztotta a marosvásárhelyi törvényszék és csak januárban fogja folytatni a szenzációs tárgyalást, amelynek kimenetele elé nagyon sokan nagy érdeklődéssel tekintenek Erdélyben. (b. b.)

A közgazdaság hírei

MAGYARORSZÁGON LÉNYEGESEN LESZÁLLITJÁK AZ IPARCIKKEK ÁRÁT

(Budapest.) A magyar keresk. miniszter a kenyér- és szénárak leszállítása után a legfontosabb iparcikkek árának mérséklését jelentette be. A legközelebbi napokban lényegesen csökken a kénsav árát és pedig 50 pengőről 42 pengőre s a gyaipuét 44 dollárcentről 39.5-re, továbbá ármérséklés lesz az ablaküvegnél és a korszetben használt üvegáruknál és mindazon cikkeknel, amelyek a mezőgazdaság szükségletét képezik.

BULGARIÁBAN BUZAVAL FIZETNEK ADOT

(Szófia.) Minthogy egyre jobban növekszik a pénzszűke a földművelő lakosság körében, úgy, hogy még az adófizetéshez szükséges összegeket sem tudják előteremteni, a kormány és a buza vásárlására és kivitelére alakított igazgatóság közösen rendeletet bocsátottak ki, amelynek értelmében az 1932-33. költségvetési év folyamán az adókat buzával is lehet fizetni. Az adóbuza átvételi árát kg-ként 2.70 levében állapították meg, ab tengeri kikötő. Az adóba fizetett buza értékesítésekor előálló esetleges veszteségeket az államkincstár viseli.

ÁLLAMI INTÉZKEDÉSEK AUSZTRIÁBAN A KÜLFORGALOM ELŐMOZDÍTÁSÁRA

(Bécs.) A gazdasági főérdekeltségek által a külforgalom előmozdítására előterjesztett javaslatokat a szövetségi kancellár, a kereskedelemügyi miniszter és a szakelődők az utolsó napok során alaposan áttanulmányozták, a mikor is arra a megállapodásra jutottak, hogy a külforgalom előmozdítására bizonyos határok között a legmesszebbmenő állami intézkedésekre van szükség. A javaslatokban fuvar-díjmérséklést, vagy nagyobb szabású exportmegbízásoknál a külföldi vásárlók számára viszatörleszt, kölcsönt, vagy támogatást ad a külföldre utazó kereskedelmi megbízottak számára, a reklámok állami támogatását, végül a kivitelnél a forgalmi adóvisszatérítésekbe befolyt jövedelemből a külforgalom előmozdítására szolgáló alap létesítését ajánlják.

EMELKEDETT A ROMÁN KOMPENZÁCIÓS FORGALOM

(Bukarest.) A román Nemzeti Bank kompenzációs osztályának közlése szerint az október 1 és 20 között lebonyolított kompenzációs ületekből 402 millió lej forgalom állott elő, az előző hó megfelelő időszakának 328 millió lejes forgalmával szemben. Így a kompenzációs ületekből származó bevétel összege mintegy 80 millió lejjel emelkedett.

MEGHOSSZABBÍTOTTAK A BEVITELI ENGEDÉLYEK ÉRVÉNYÉT

(Bukarest.) A kereskedelmi és iparügyi minisztérium hirdményben közli, hogy a július 1 előtt kiadott beviteli engedélyek érvényességét esetről-esetre meg lehet hosszabbítani, ha az áruküldés még az engedély lejártá előtt megtörtént és legalább 60 nappal a lejártat után Romániába érkezett.

FINNORSZÁG MEGSZÜNTETI A LEGTOBB KEDVEZMÉNYT

(Helsinki.) A finn parlament külpolitikai bizottságához javaslatot terjesztettek elő, amely szerint a jövőben megkötendő kereskedelmi szerződésekből a legtöbb kedvezményi záradékot ki kell hagyni.

FRANCIAORSZÁG KÜLFORGALMA AZ ELSŐ KILENŐ HONAPBAN

(Páris.) Franciaország az év első kilenc hónapjában 21.6 milliárd (a múlt év hasonló időszakában 22.1 milliárd) értékű árut vitt be, míg a kivitel ugyanezzel 13.5 milliárd frankot tett ki. Ilyenformán a mérleg 8.1 milliárd frankkal passzívan zárult.

OLASZORSZÁG TERMÉSE

(Róma.) A végső hivatalos termésbecslés szerint Olaszországban rozsból a múlt évi 160.357 t.-val szemben ezidén 172.581 t. termett. Árpából 226.470 (247.480), zabból 576.840 (603.360) t. termett.

VÁROSI HIREK

Rend a parcellázások körül. A háboru utáni években, amikor a város lakossága rohamosan növekedett és a lakásszükség egyre nyomasztóbbá lett, Brassóban is gozsovel megindult a parcellázás és az építkezés. A szántóföldek, kertek és rétek átalakultak építési telkekké és gombamódra nőttek ki a házak. Persze e lázas felbuzdulásban senki sem fordított gondot arra, hogy ahova házak épülnek, oda utcákat és közműveket is kell majd teremteni. Később aztán beütött a gazdasági leromlás. Sem a háztulajdonosoknak, sem a városnak nem volt pénze és így az új utcák a legsiralmasabb állapotok közé kerültek. Most a város akcióit tervező bajok orvoslására, egyben azonban gondoskodni kíván arról is, hogy a jövőben a törvény rendelkezései a parcellázásoknál szigorúan betartassanak. Az állandóválasztmány tegnapi ülésében Polony Arthur dr. polgármesterhelyettes indítványára kimondotta, hogy ezentul parcellázási engedélyt a törvény rendelkezésének szemlélőttartásával csak úgy adnak ki, hogy előzőleg a közműveket a kérelmező köteles elkészíttetni. Ha a város ezt a rendelkezést szigorúan betartja, akkor megszűnnek a jövőre azok a bajok, melyek eddig a lakosság egy igen jelentős részét nyomorgatták.

Vízet kapnak a Máramaros-utca lakói. A Máramaros-utca lakói ivóvíz nélkül állanak. Eddig úgy segítettek magukon, hogy a szomszéd utcában lévő házakból hordták a vizet és ezért a háztulajdonosoknak fizettek. Ujabb rendelkezés betiltotta ezt a vízkereskedelmet, minek következtében a Máramaros-utca víz nélkül maradt. Az állandóválasztmány úgy segített a kínos helyzetben, hogy elrendelte egy közút felállítását, a jövő évre pedig programba vette a vízvezetéknek ebbe az utcába leendő bevezetését.

Előkészíteték az utak megépítésére. Brassó város vezetősége komolyan tervbe vette a várost átszelő utvonalak rendbehozatalát. Eelőbb legujabban egy francia céggel kezdett tárgyalást az utépítési munkák elvégzésére tárgyában. Az állandóválasztmány most megbizta a polgármestert és a városi főmérnököt, hogy utazzanak Csucsa-ra, hol a francia vállalat utépítési munkákat végez és ott vizsgálják meg az elkészített utakat és tárgyaljanak a cég megbízottjaival. A polgármester és a főmérnök a jövő héten utaznak Csucsa-ra, mert az utak rendezését is sürgősen keresztül akarja vinni a város.

Csatornázási munkálatok. Annak idején jelentettük, hogy a város állandóválasztmánya elhatározta a Prezan tábornok-utca (Kőbánya-utca) és a Cenka-utca a Deák-utca felől eső szakasza csatornázási munkálatainak keresztülvitelét és eelőbb a munkálatokra a versenytárgyalást is kiírta. Most a megejtett versenytárgyalás után a Prezan-utca-ban lévő munka a Grohmann és Fabritius-cégnek, a cenkai csatornázás pedig a Horváth és Conratt-cégnek ítéltetett oda. A Románte-mplom-utca még csatornázással el nem látott részének és a Ratiu-utca-ban csatornázási munkálatai a jövő évi programba iktattattak.

Meg lesz a bolonyai mozi. Mint már be- számoltunk róla, Goldschmidt mérnök meg- szerezte a kormányhatósági engedélyt arra, hogy az Erzsébet-utca sarkán lévő telken moz- zószínházat létesítsen. Most az állandóválaszt- mány tegnapi ülésén az építési engedélyt is megadta és így rövidesen meg fog nyitni a bolonyai mozgószínház.

Modernizálják a várost. A Bolonya felé- lő közönség tegnap csodálkozva állott meg az igazságügyi palota és a posta közötti kis parknál és érdeklődéssel szemlélte, hogy a fák egy részét vágják ki. Mindenféle találgatás megindult, hogy miért vágják ki a szép régi fákat? Még vandalizmust is emlegettek a ter- mészet barátai. Pedig egyébről van szó. A vá- ros tervbe vette a Bolonya- és Károly király- utca közötti tér rendbehozatalát és moderní- zálását, hogy az egyre növekedő forgalom mi- nél könnyebben és jobban legyen lebonyolít- ható és emellett a kiszélesítendő tér kellemes, nagyvárosias képet is nyújtson. Ezek a mun- kálatok indultak meg a fák kivágásával.

A városi járulékok kivetését meggyorsít- ják. A városi járulékok kivetésének házról- házra való járással leendő kivetését eddig négy bizottság végezte. Tekintettel arra, hogy négy bizottság csak nagyon hosszú idő alatt készül- hetne el a kivetési munkálatokkal, az állandó- választmány elhatározta, hogy a póttagok be- hívásával megduplázza a bizottságok számát és ezáltal meggyorsítja a kivetési munkálatok befejezését.

Uj autóbusszjáratok. Brassó állandóvá- lasztmánya tegnapi ülésében engedélyt adott arra, hogy Moldovan J. és Zamfir D. a Gyár-ut- vasútcai sarkától a Külváros-állomásig au- tobusszjáratot létesítsen. Az engedélyt a város úgy adta meg, hogy az bármikor visszavon- ható.

Astra-Mozgó, Brassó

Pénteken, november 3-án nagy premier! — A filmgyártás gyöngye,

Gaál Franciska

legragyogóbb alakítása:

Csókol Veronika

a szezon legjobb filmoperettje. — A többi főszerepben:

Paul Hörbiger — Ottó Wallburg.

Csüörtökön utoljára:

Harry Piel a **Jonny ellopja Európát** című kaland- dorfilmben.

Brassó külvárosainak új korszaka

Szele Béla dr. indítványja

Brassó, november 3.

1926-tól kezdve, mikor Brassó törvényható- sági város magyar lakossága is képviselőt nyert a város vezetésében, a magyar tanácsos- sok, de különösképp Szele Béla dr., állandóan napirenden tartották az Ó-Brassó és Bolonya külvárosok és az ezekkel kapcsolatosan kelet- kezett új városrészek ügyét. A város megne- hezedett gazdasági helyzete és a költségvetést felülvizsgáló és jóváhagyó hatóságok szűk lá- tóköré azonban lehetetlenné tette, hogy a kül- városok helyzete olyan mértékben megjavít- tassék, mint azt a tanács magyar tagjai és a város vezetősége is jónak és szükségesnek tar- tották. Nem egyszer megtörtént, hogy a mű- szaki osztály által a külvárosi utak rendezésé- re és a vízvezetési és csatornázási munkála- tok elvégzésére költségvetésbe felvettelt tőle- tek töröltettek és az ezek fedezetére kiszori- tott összegek más célokra való fordítása vál- tott szükségessé. Különösen megnehezítette a város vezetésének a helyzetét, hogy a tör- vényhozás egyre-másra gyártotta az olyan tör- vényeket, melyek az emmenter állami háztár- tás keretében tartozó terhekkel a közsegeket nyomorították meg. Ilyen körülmények között a város vezetősége a legjobb akarat mellett is képtelen volt a külvárosok jogos igényeinek eleget tenni.

Ma olyan vezetőség áll a város élén, mely igazán a szíven hordozza a város fellendítését és a lakosság érdekeinek igazságos szolgálá- tát. Ez a vezetőség is megbénultan állott és áll a külvárosok problémájával szemben. Am- ebben a vezetőségben van bátorság és erély arra, hogy merész lendülettel leküzdje a fel- tornyosuló nehézségeket és megoldja azokat a kérdéseket is, melyeket az előző vezetőségek minden jóakarata dacára sem tudtak tető alá juttatni. Ezt tudva és ebben bizva, Szele Bé- la dr. magyar tanácsos, az állandóválasztmány tagja, a külvárosok ügyének haladéktalan dü- lörejtuttatása érdekében az állandóválasztmány elé az alábbi indítványt terjesztette:

Brassó törvényhatósági város mai veze- tősége mindenki által elismert gondjal és odaadással igyekszik a város fejlődését előmozdítani. Sok jóakarat és komoly el- gondolás nem váltható azonban valóra, mert a város kedvezőtlen anyagi helyzete utját állja a vezetők nemes törekvéseinek. A külvárosok számos indokolt panasza is az anyagi erők hiánya miatt nem volt ed- dig orvosolható. A szándék, az akarat meg- volt a vezetőségben, de hiányzott a lehe- tőség, amit fokozott az a szomorú valósá- g, hogy a törvényhozás az állami terhek jelentős részét a közsegekre hárította és ezek az egyre szaporodó új terhek elvon- ták a helyi szükségletek fedezésére rendelt összegeket.

Alaposan tanulmányoztam a külvárosok, különösen pedig az Ó-Brassó és Bolonya külvárosokkal kapcsolatban régebben és újabban keletkezett új városrészek hely- zetét és arra a meggyőződésre jutottam, hogy a város ezen részeiben élő lakosság legszükségesebb követelményeinek megva- lósítása tovább immár nem odázható el. Ha nincsen pénz, teremteni kell, esetleg egy megfelelő kölcsön felvételével is, de to- vább tünni és fenntartani azokat az álla- potokat, melyek a városnak ezen részei- ben uralkodnak, nem lehet, nem szabad! A gyalogjárók hiánya, az uttestek elha- nyagolt volta, a vízvezetési és csatorná- zási közművek fogyatékosága, vagy tel- jes hiánya és a világítási hiányosságok, olyan mérveket öltöttek, melyek a teher- hordó polgárság és a kultura szempontjá- ból egyaránt sürgős és gyökeres orvoslást követelnek.

A város vezetősége orvos- solja a külvárosok bajait

A mostoha viszonyok között levő kül- városok lakossága épp úgy hordozza a su- lyos állami terhek mellett a nem kevésbé súlyos városi közterheket, mint a város többi polgársága. Illo és kötelező, hogy a külvárosok népének legemintsebb köz- szükségleteiről is haladéktalanul gondos- kodás-történjen.

Ezekre való tekintettel indítványozom:

1. Határozza ei az állandóválasztmány, hogy a Bolonya és Ó-Brassó külvárosok utca- és utrendezési, vízvezetési és csatornázási munkálatait, valamint a világí- tási hálózat kibővítését fokozatosan, de a legsürgősebben keresztülvizsi.

2. Küldjön ki az állandóválasztmány egy a városi főmérnökből és három álla- ndóválasztmányi tagból álló bizottságot a megnevezett városrészek viszonyainak haladéktalan tanulmányozására és az el- végzendő közmunkákra vonatkozó rész- letes javaslat kidolgozására.

3. E bizottság jelentésének és javasla- tainak beérkezése után küldjön ki az álla- ndóválasztmány egy bizottságot a szüksé- ges anyagi kérdések, esetleg egy megfe- lő városi kölcsön felvétele tárgyában szükséges tanácskozással lefolytatására és a legmegfelelőbb és leggyorsabb megol- dást célzó javaslatok kidolgozására.

A kiküldendő bizottságok munkájukkal oly időben készüljenek el, hogy az 1934-ik évi költségvetésbe a külvárosok siralmas helyzetének megjavítását célzó munkála- tok és az ezek fedezetére szükséges ösz- szegek beállíthatók legyenek, a még ez- évben elvégzendő és elvégezhető mun- kálatok pedig a tél beállta előtt keresz- tülvihetők legyenek.

Az állandóválasztmány tegnapi esti ülése tárgyalta Szele dr. indítványát és azt egyhan- gulag magáévé téve megalakította a külváro- sok helyzetét tanulmányozó és javaslatot te- vő bizottságot. E bizottság tagjai lettek: Voi- cu Cornel dr. polgármester, Szele Béla dr. és Caliman Miklós dr. állandóválasztmányi ta- gok, Socol főmérnök és Stefan dr. városi fő- orvos. Ez a bizottság a legközelebbi napokban megkezd munkáját. Felkeresi a külvárosok utcáit, megvizsgálja az ottani állapotokat, meghallgatja a lakosság panaszait és kívánsá- gait és ezek után részletes kimutatást és ter- vezetet terjeszt az állandóválasztmány elé az

elvégzendő közmunkák tárgyában.

A külvárosok sokat szenvedett és nélkülö- zött lakossága nyugodt lehet most már, mert Brassó mai vezetősége orvosolni fogja a baje- kat és európai állapotokat teremt minden vo- nalon.

„Apolló” drogéria

Brassóban, a Kolostor-utca 9. szám alatt, drogéria, illatszertár és fényképészeti cikkek eladására

megnyit!

Biztosítom a közönséget, hogy a legkisebb vásárlásnál is a legszakszerűbben és a leg- lelkiismeretesebben fogom a kiszolgálást esz- közölni.

Szives látogatását kérem:
JORDACHESCU M. FLORICA
okleveles gyógyszerész.

Primăria Municipiului Braşov
No. 2471—1933
Serv. Sanitar

HIRDETMEŒY

Közhirre tétetik, hogy az egyéves gyermekek, akik f. é. tavaszán nem let- tek beoltva, a közegészségügyi törvény 280 sz. alapján a városi orvosok által a következő napokon lesznek beoltva:

I. Kerület, Belváros. F. é. november hó 4-én, szombaton, 10—12 órakor dr. Reiner városi orvos urnak a Mária ki- rályné-utca 20 sz. alatti lakásán.

II. és III. kerület, Bolonya. F. é. no- vember hó 4-én, szombaton, 11—1 órakor az állami 4 sz. năpiskolában, Egres-u. 6.

IV. kerület, Óbrassó. F. é. november 4-én, szombaton, 10—12 órakor az állami 3. számú năpiskolában, Közép-utca.

V. kerület, Bolgárszeg. F. é. november hó 4-én, szombaton, 10—12 órakor a „Jo- an Popazu” iskolában, Groaver.

Fent említett gyermekek szűlei illető- leg gyámjai kötelesek a gyermekeket az említett helyekre időszertint elhozni.

A 7—8 éves gyermekek f. é. novem- ber hó 6-ától, kezdve azon iskolában, melybe járnak, másodsor lesznek beolt- va.

Medic şef. al Municipiului Braşov
Dr. U. Stefan mp.

Primar:
Dr. Voicu mp.

Secretar General:
Socaciu mp.

LUX Mozgó, Brassó

Bemutatja péntektől, november 3-ától a legaktuálisabb vigjáték-sláget:

„Válás minden áron”

Főszerepben: Petrovics Iván, Else Ester, és Szőke Szakáll
minden házassági háboruság békeangyala.

Zenéjét szerzette: Mischa Spolianski.

Monopol: Silvia-Film.

November 13-án

Juhsny

„Kék madár”

a világ legelső

kabarétársulata

a brassói ASTRA Mozgóban

SPORT

A bécsi futballiskola veterán reprezentánsait küldi Meisl a tűzvonalba a skótok ellen

Bécs, november 3.

Az előjelek szerint a skótok máris lázasan készülődnek a Wundermannschafttal való mérkőzésre. Az igen tekintélyes angol sportlap, a „Sporting Chronicle and Athletic News” írja, hogy ezúttal megint a szigetszág labdarúgóportjának presztízse forog kockán, amit az osztrákok egypárszor már ugyis megéptáztak. Mindent el kell tehát követni, hogy gondosan összeválogatott csapat álljon ki azokkal szemben.

A skót szövetség tényleg nagy lelkiismeretességgel kezdte meg a válogatás előmunkálatait, amit csak a Glasgow Rangers állásfoglalása zavar.

Még ma sem bizonyos, hogy a szövetség számíthat-e a Glasgow Rangers-játékosokra, mert azok — mint ismeretes — november 29-ére Párisban kötöttek le egy mérkőzést, amit eddig még nem mondtak le.

Az Edinburghban megjelenő Scotsman című lapban W. J. Robertson ismert angol sport-

újságíró egy ismertető cikksorozatát kezdte, az osztrák csapatról. Egyebekben megállapítja, hogy a glasgowi mérkőzéseken legfeljebb 60—70.000 nézőre lehet számítani és így a 130.000 ember befogadóképességű pálya a Hampden-parkban ugyancsak „üresen” fog hatni. (Megemlítendő, hogy a legutóbbi angol-skót válogatott mérkőzést 133.000 ember nézte végig.)

Értesülésünk szerint Meisl Hugó még nem foglalkozik a skótok elleni felállítással és mint annyiszor, úgy most is csak a legutolsó formák alapján fog dönteni. Annyi azonban bizonyos, hogy Meisl nem váltja be a stadionai osztrák-magyar mérkőzés után tett ígértét és

nem cseréli ki a technikás, de idősebb játékosokat fiatal, küzdő erővel.

Meisl kijelentette, hogy nincs oka eddigi válogató rendszerén változtatni és a skótok ellen a „bécsi iskolát” képviselő futballistákat küldi csatásorba.

Ismét kikapott a Hungária

Szerdán, Mindenszentek napján, Budapesten profibajnoki mérkőzések kerültek lejátszásra. A Hungária csillaga vasárnapi győzelme után a Bocskai felett, ismét hanyatlott. Az egykori nagy hírű csapatot most a második osztályból felkerült Phoebus verte meg.

Phoebus—Hungária 3:0 (1:0). Góllövők: 3-ik percben Solyom, 86-ik percben Tombor, 88-ik percben Tárnok. A mérkőzés háromnegyedérszében Hungária-fölény, de a csatárok egyetlen gólhelyzetet sem tudtak teremteni. A Phoebus góljai sarokrugásokból estek.

Ferencváros—Somogy 6:1 (3:1). A Ferencváros nagy eredményét főleg Sárosi nagyszerű játékának köszönheti. A Somogy is szépen játszott, de a Ferencváros és elsősorban Sárosi ellenállhatatlan volt.

BECS: Rapid—Slavia 8:3 (2:1).

PRAGA: Austria—Spárta 3:1 (1:1).

PARIS: Bécs csapata—Páris válogatott 4:1 (1:0).

LILLE: Északfranciaország—Magyar kombinált 5:5 (2:2).

LYON: Délfrancia válogatott—Magyar B. csapat 5:4 (2:0).

Sporthei

A ROMÁNIA—SVÁJC VÁLOGATOTT MÉRKŐZÉST

berni jelentés szerint, a svájciak Barátky miatt, megóvták. Ezt a hírt közvetlenül a mérkőzés után adták és bejárta az egész sajtót. Újabb bukaresti jelentés szerint a svájciak mégis meggondolták magukat és végül

nem adták be az óvást, amely teljesen reménytelen lett volna.

Hogy mennyire jogos volt a FIFA szabályai szerint Barátky játéka, annak ragyogó bizonyítéka, hogy Jugoszlávia csapatában játszik a Grashoppers nevű csapatból eltávozott és Barátkyhoz hasonló szituációban levő Hitrec. Téves volt az a keringő hír is, hogy Románia a 11-es megítélése miatt megóvta volna a meccset.

A BUKARESTI SZÖVETSÉG

jövőheti ülésén egy kibővített bizottság határoz Chiriceanu felebbezése ügyében a bukaresti kerületi választások ellen. Lehetőséges, hogy a felebbezésnek helyt adnak a új választások lesznek.

A PRÁGAI LAPOK

sokat foglalkoznak a legutóbbi orosz-török futballmeccsről. A nemzetközi futballszövetség vizsgálatot indított ez ügyben, tekintettel arra, hogy a Szovjet és más államok között minden sportbeli összeköttetés megszakadt. Megállapították, hogy a szovjetcsapattal egy Halk Evi nevű török politikai szervezet legénysége játszott, amelynek semmi köze a hivatalos sportszerekhez.

Másrészt azonban a cseh és lengyel futballszövetség azon fáradozik, hogy az oroszokat visszahozza a FIFA kebelébe. Állítólag egy hónapon belül az orosz futball és a FIFA közt helyre állnak a sportkapcsolatok.

Felkészítette: Kocsis Béla

A petrozsényi „Paring CFR” sport klub egy évi működésének eredménye

A petrozsényi sportkedvelő vasutasok, néhány lelkes sportbarát bevonásával a múlt évben klubot alakítottak, s a télen korcsolyapályát is létesítettek. A vezetőség a napokban rendkívüli közgyűlésen számolt be működéséről. Vádor titkár beszámolójában méltatta az alapító tagok érdemeit és rámutatott az eredményekre. Lucaci Vasilie alelnök külön kiemelte a fiatal futbalcsapat néhány szép sikerét, mint a piski CFR feletti 4:1, a resicai RMTE 4:2 és az UDR feletti 1:0 arányú győzelmet. A pénztárosi jelentés elfogadása után a közgyűlés közönetet szavazott a fáradhatatlanul tevékenykedő és alapító tagoknak. Ezek: Kendi mérnök, Huros sportigazgató, He-

gyi, Farkas E. volt rendőrfőnök, Bihacsek és mások. Ezután megválasztották a tisztikart a következő tagokból: elnök: Kendi Sándor mérnök és dr. Moicu Romu-

lus volt polgármester, alelnökök: Reis és Cristolovean, titkárok: Boteanu és Vádor, pénztáros: Brassa állomásfőnök és Bihacsi intéző.

Brassó sportja

Brassó, november 3.

Brassó vasárnapi sportprogramja a repülőgyári pályán nyer lebonyolítást. Az Olympia-pályán csak reggel tartanak barátságos mérkőzést. Az I. A. R. pályán a következő meccsek kerülnek sorra:

Délután 8 óra 45 perckor: Vulturi—Soimi II. oszt. bajnoki.

Délután 11 órakor: Astra—Ivria I. oszt. bajnoki.

Délután 1 óra 15 perckor: Olympia—Izvorul I. oszt. bajnoki.

Délután 3 órakor: Crisana (Nagyvárad)—Brasovia nemzeti ligabajnoki.

Az Olympia-pályán délután 9 órakor Brasovia kombinált—Olympia kombinált barátságos meccse.

Helyi sportkörök ismételtén közlik, hogy a Crisanában szerepel Barátky, a nagy hírű csatár is. A Crisana jelenleg az ország egyik legjobb együttese.

SZOMBATON CFR—SUBURBIU

Szombaton délután fél 3 órai kezdettel CFR—Suburbui I. osztályu bajnoki mérkőzés a repülőgyári pályán.

AZ ASTRA ÉS GLORIA FELEBBEZÉSE

Emlékeztet, hogy a legutóbbi Astra—Gloria mérkőzésen Stoiát, illetve Jónást, vereség miatt 3—3 hónapra letiltották. Most mindkét csapat felebbezést nyújtott be a nagyszebeni ligához.

ENYHE BÜNTETÉSEK A KIALLÍTÁSOKÉRT

Előző vasárnap tudvalevőleg nem kevesebb mint öt játékost állítottak ki durvaság és sportszerűtlen magatartás miatt. A keddi fegyelmi ülés enyhe büntetéseket szabott ki. Beke a vasutascsapatból csak dorgálásban részesült, míg Ludvig az Olympiából, Török a CFR-ből, Benedek és Főris a Viktóriából 8—8 napi letiltást kaptak. Félő, hogy az ilyen „gyengéd” ítéletek nyomán még jobban lábrakap a brassói sportban a durváskodás. Csodálkozni ugyan nem lehet a dolgon, hiszen a fegyelmi ítéleteket klubvezetők hozzák, akiknek érdekük, hogy csapataikat meg ne gyengítsék a hosszas letiltásokkal. De az illetők-

nek mégsem szabad szem elől téveszteniük, hogy a durva játékosok megrendszabályozása egyetemes sportérdek.

A ZERNESTI—SOIMI

megsemmisített mérkőzést november 12-én déli előtti játsszák újra a repülőgyári pályán.

TEKEZŐSPORT

Csütörtök este „Bolonya” rendes havi vezetőségi gyűlése.

„Vig Barát” csütörtök esti közgyűlését jövő csütörtökre halasztották.

Vasárnap K. T. E. házi díjverseny a Jonescu-pályán, Vig Barát a Reiss-pályán és Viforul a Moşolu-pályán.

Hétfőn este a kerület rendes havi közgyűlése.

Kedden este Mihai Viteazu—Vig Barát barátságos propaganda mérkőzés a Reiss-pályán.

AZ ENCIÁN ÚJ HELYSÉGE

Az „Encián” egyesületi helyiségét Vár-utca 2. szám alá helyezte át. Ünneplő megnyitást vasárnap, folyó hó 5-én délután 6 órakor, melyre az egyesület tagjait és barátait ezúton hívja meg a vezetőség.

VESZÉLY FENYEGETI

Brassó sportját. Bukarestben azzal a gondolat foglalkoznak, hogy megszüntetik a közép-ligát és Brassót Bukaresthez, Nagyszebenbe pedig a nyugati ligához csatolják. Ahelyett, hogy a ligaközpontot Szebenből Brassóba helyeznék át, elveszik a ligát és hátrányos helyzetbe hozzák Brassót. A helyi sportköröknek össze kell fogniuk és mindent megmozgatniuk a terv ellen!

NAGYSZABÁSÚ ASZTALI-TENISZ-VERSENYT

rendez a Brasovia a Héjja-vendéglőben, Brassó és a közeli városok legjobb játékosainak részvételével. A ping-pongversenyre holnap visszatérünk.

A FÉLBESZAKADT ASTRA—GLORIA

mérkőzés hátralevő részét november 8-án délután fél 3 órakor játsszák le az IAR-pályán.

A BRASOVIA—CRISANA

mérkőzést Mitty Niculescu bukaresti bíró vezeti.

APRÓHIRDETÉSEK

Egy szö 4 lej. vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szö. Állástkeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25%o engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk.

Vétel-eladás

Szakszertien berendezett FENYKEPESZET eladó, vagy bérbeadó. Bővebbet Hosszú-utca 7. 13483

Eladó cca. 600 négyzetméter ház hely 18 méteres utcafrontal. Brassó, Széles-utca 10. 13472

Vennék teljesen hasznavehetetlen villany-fogórőgépet. Ajánlatokat „Fogorvos” jelígre a brassói kiadóba kérem.

KERESEK MEGVETELRE egy jókarban levő könyvkötő fűzőgépet. Ajánlatokat megjelölésével „Sürgős” jelígre a Brassói Lapok kiadóhivatalába kérek.

Allást nyer

Formázó és kályhás, lehetőleg nős segédek keres Fabrica de sobe, Iupăneşti, jud. Severin. 13493

Vegyes

Keresek használatra főzőkályhát. Címeket a kiadóba kérek, „Főzőkályha” jelígre. 13475

A HAZICUKRASZAT KEZIKÖNYVE, Krbekné kitűnő munkája alapján a legegyszerűbb és a legkülönlegesebb tézistákat mindenki házilag készítheti. A legjobb cukrászda otthon negyedannyi költséggel. Ára félévesen kötésben 40 lej.

PETŐFI SANDOR összes költeményei új kiadása, Athenaeum kiadásában jelent meg, művészi rajzokkal díszítve, egész vászonkötésben, 474 oldal terjedelemben. Ára 120 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58, az

Brassótól Váradig

Orsovától Szigetig

Zsombolyától Gyergyóig

terjed a hír, ha azt a

Brassói Lapokban

apróhirdetesként közli.

DR. TOTIS BÉLA

legújabb könyve:

TÖRVÉNY

ERKÖLC

ANYASÁG

ÁRA: 45 L E L

Kapható: a Brassói Lapok Könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58 szám

Minden eddigi romániai könyvkiért felülmúló szenzációs újdonság

KÖVÉSS ISTVÁN:

A vörös fogaskerék

(500 nap Lenin országában)

Ezt a könyvet mindenkinek el kell olvasni. Szovjetország borzalmas belső tusáját filmszerűen adja és könnyen, mindenki által érthetően szólaltatja meg a vörös fogaskerék körül vértzúdó, vagy magas állásból és luxusutakon járó személynéket. Ezt a könyvet nem lehet addig letenni, amíg végig nem olvastuk.

A könyv ára 40 lej. - Postaköltség 10 lej.

Kapható vagy megrendelhető a

Brassói Lapok Könyvosztályában

H. G. WELLS

MI LESZ

HOLNAP

A JÖVŐ REGÉNYE

A mult és jelen bátor kritikája, az elkövetkező évszázad izgalmas és megdöbbentő víziója

A magyar kiadás ára köve csak

144 lej.

Az angol kiadás 480 lej.

480 OLDAL.

Megrendelhető a

Brassói Lapok

Könyvosztályától